

N Nr. 10

2. MAINUMMER 1941

Belgia 2 fr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 øre / Elsaß-Lothringen 25 Pf. / Finland 4.50 mk. / Frankrike 4 fr. / Hellas 11 drs. / Italia 2 lire / Luxemburg 25 Pf. / Nederland 20 cents / Norge 45 øre / Portugal 2.50 esc. / Romania 16 lei / Sverige 53 øre / Svelts 45 cents / Slovakia 2.50 kr. / Spania 1.50 ps. / Tyrkia 12 piaster / Ungarn 36 fillér

Signal

Universitetsforlaget
1. Utgave

**Generallitnant
Rommel**
øverstkommanderende
for det tyske afrikakorps
Til billedreportasjen i
dette nummer

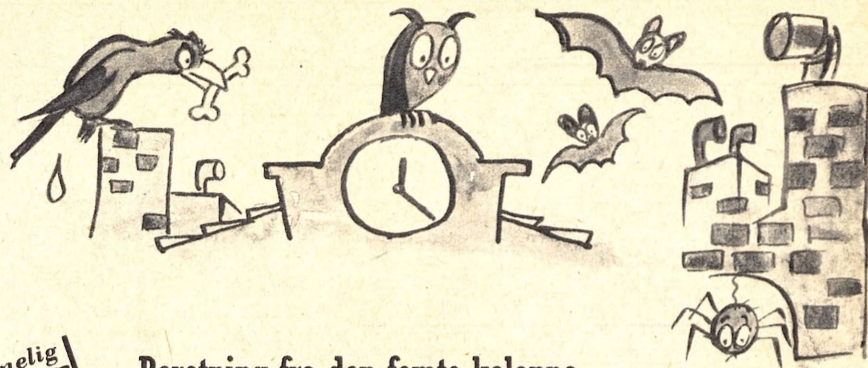
P.K. Schuster

kjennetegnet
for
fotografiske
kvalitetsvarer

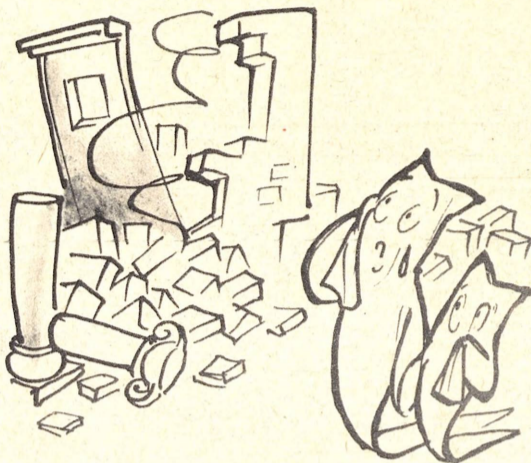

KAMERAS · FILMS
PLATER · PAPIR

Hemmelig

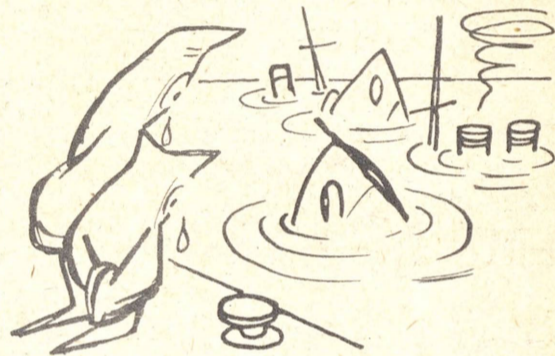
Beretning fra den femte kolonne

Vår spesial-reporter i femte kolonne, som står i England, er det virkelig enda engang lykket å lytte til de to engelske spøkelser som driver sitt uvesen derborte. Alt synes imidlertid å tyde på at det denne gang dreier sig om siste beretning av denne art

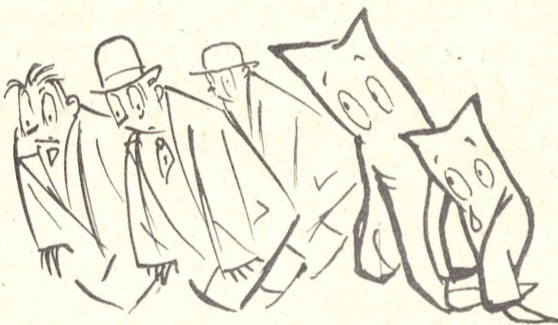
Bedøvet drar det gamle og det unge spøkelse ved høilys dag gjennom Londons gater. Til slutt spør Young Gloucester:

„Passer det sig egentlig for et par anstendige spøkelser å sveve slik gjennom gatene i dagslys?”

Old Douglas: „Se bare på dette her. Det er jo virkelig spøkelsesaktig allsammen i Storbritannia nå. Vi blir ikke engang lagt merke til.”

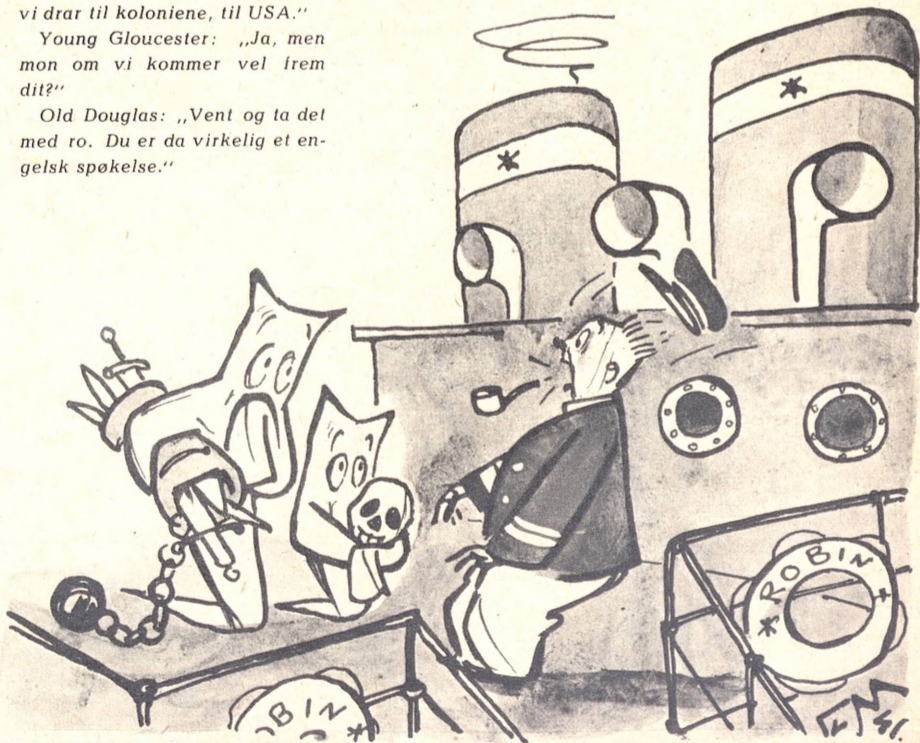
Young Gloucester: „Hva skal vi da egentlig ta fatt på her?”

Old Douglas: „Du har rett. Kom, vi drar til koloniene, til USA.”

Young Gloucester: „Ja, men mon om vi kommer vel frem dit?”

Old Douglas: „Vent og ta det med ro. Du er da virkelig et engelsk spøkelse.”

I Bulgaria: Tyske soldater har sett på en av de temperamentsfulle bulgarske folkedanser. Nå til avslutning følger ennå en liten dans med de innlødte skjønnheter . . . Bulgaria har ikke bare trofast oprettholdt det gamle våpenbror-skap, det har også forstått tidens tegn og er gått inn i rekken blant de makter, som ordner Europa pånytt

To Balkanstater tar sin bestemmelse

I Jugoslavia: Demonstranter som iremskynder sin egen ulykke. Engelske penger og engelsk opvigleri driver Jugoslavia til selvmord neppe en dag etter at noen få fornuftige jugoslaviske statsmenn i Wien hadde undertegnet landets tiltreden til tremaktpakten. Ennå håper man i Berlin på at fornuften skal seire, men England og USA har allerede et for fast grep på kanonløden for sin krig. I Hellas ligger der for lengst britiske tropper, i Jugoslavia venter og fordrer man en øieblikkelig innmarsj. Overlor denne trusel er det nå bare ett svar: våpnene

Jugoslavias første møte med den stortyske forsvarsmakt: om morgenen den 6. april 1941 — stukas over festningen Beograd

Umiddelbart etter bekjentgjørelsen av det tyske memorandum angående Beograd-usurpatorenes tyskfiendtlige holdning angriper stukas-eskadrer den jugoslaviske hovedstads militære mål. Bomber av alle kalibrer hagler uavlatelig ned over kaserner, flyplasser, jernbanestasjoner og rustningsbedrifter. Utallige røksøiler stiger allerede op fra de rammede mål og melder vidt og bredt utover landet om angrepens tilintetgjørende virkning. Tre ganger i løpet av 24 timer kommer flyene over byen og kaster ned bomber . . . motstanderens kampkraft og moral knekker sammen som glass . . .

...og Beograd ga op efter syv dager

I samme stund...

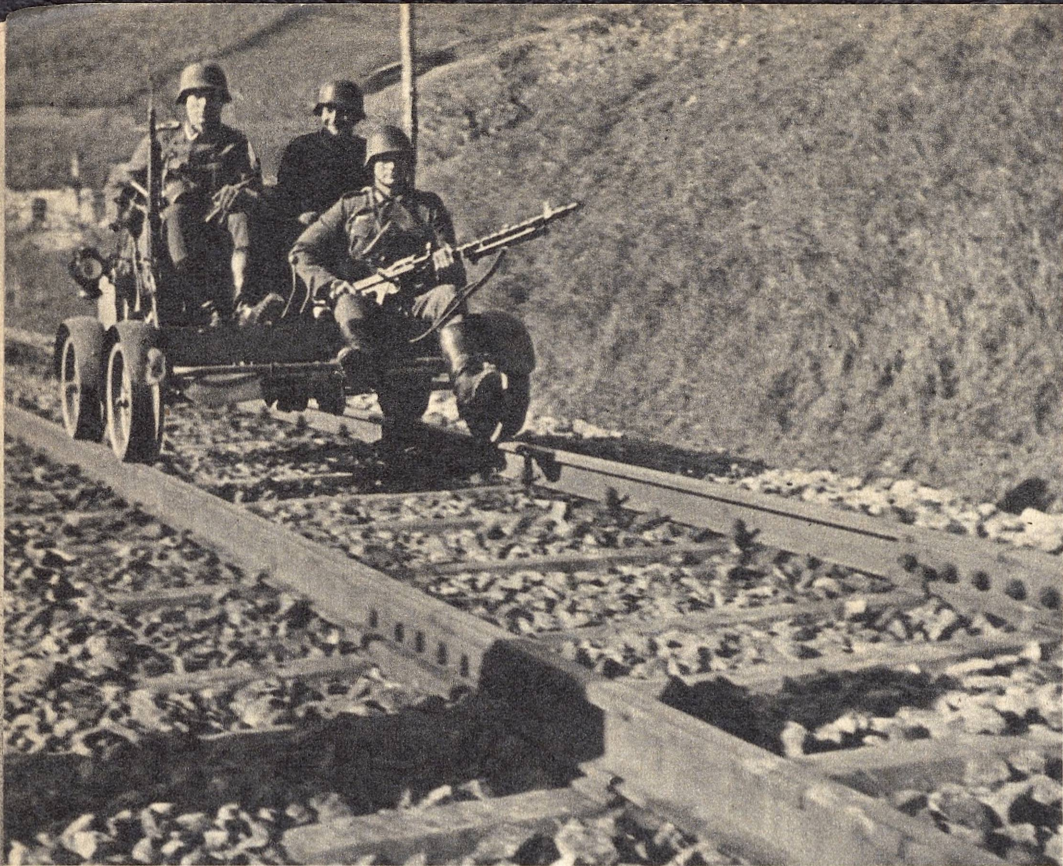
... hagler de godt innsiktede stukasbomber ned over Jugoslavias og Hellas' grensebefestninger. Fra fjellryggene stiger veldige røksøiler høit til værs. Hva den direkte treffer ikke tilintetgjør, blir maset sønder og sammen av eksplosjonenes uhyre lufttrykk

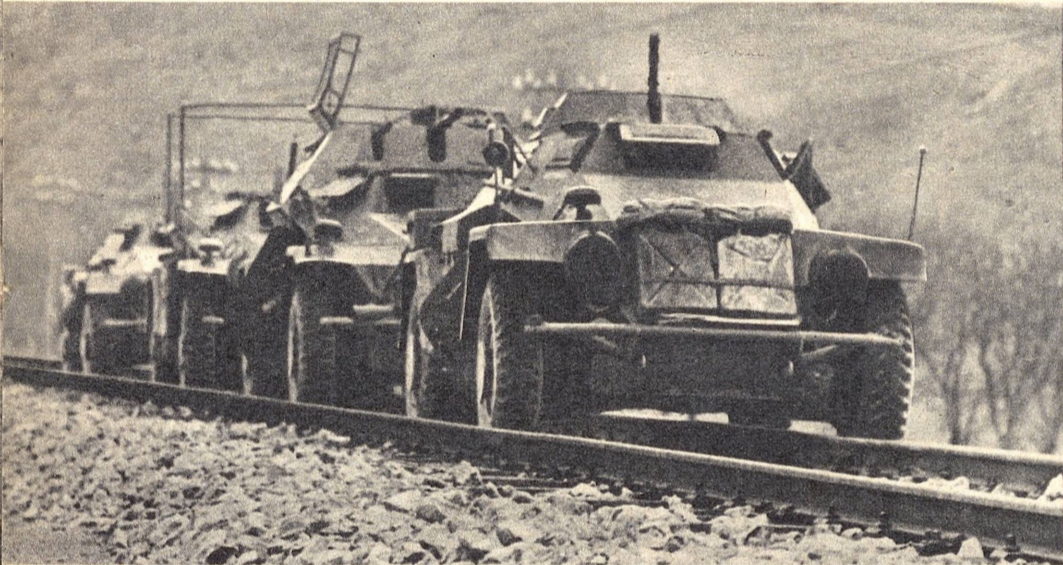
Få hundre meter lenger fremme: De første støttropper av den tyske forsvarsmakt

I nattens svinnende mørke, i den grå morgentåke har de lydløst arbeidet sig frem mot sine angrepsmål. Det er alpejegere som allerede var med i Narvik. Nå ligger de i angrepsutgangsstillingene og ler op til stukasene som høit over dem er på vei tilbake. Så snart den siste kjede har sluppet ned sin last, begynner den første støltroppsølges arbeid. Derpå følger bølge nummer to (bildet nedenfor) som noe lenger tilbake ser på stukasangrepet

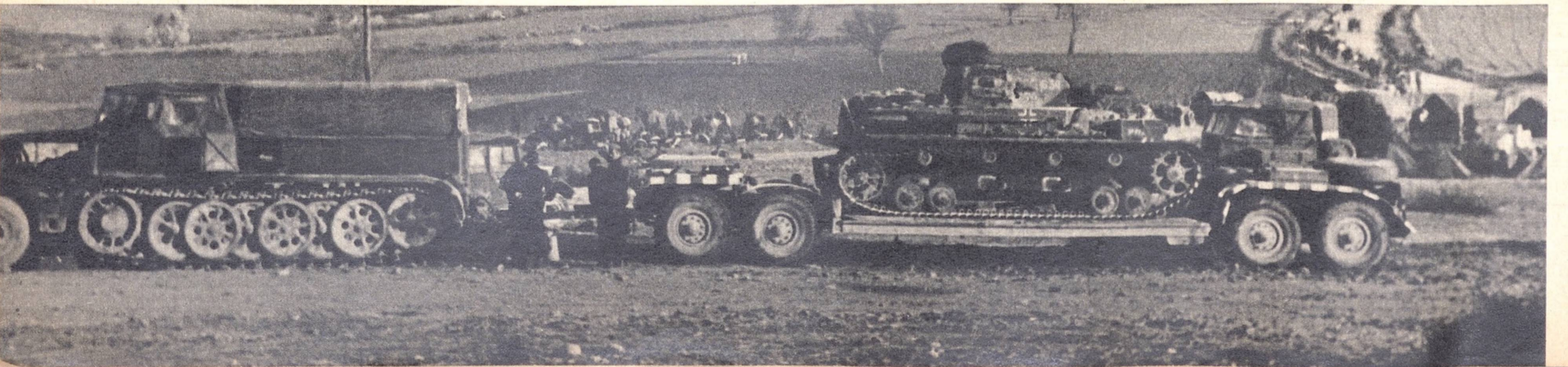
Og så er veien fri syddover!
 På en jernbanekontrollvogn kjører en speider-
 tropp ned gjennom en av de jugoslaviske dalene

De hurtigste blant de hurtige er også til stede
 Panserspeidervogner er kjørt frem mellom skinnene og
 sikret en bro mot motstanderens sprengningsforsøk

Gummi i stedet for jern. Av gummibåter har pionérene
 bygget en nødbrø over elven Drau i stedet for en ødelagt
 bro. Etter ti minutter fortsetter fremrykningen. Bildet ne-
 denfor: Den lar sig kjøre. En tanksleper „bærer“ den store
 panservogn frem til utgangsstillingen for angrepet
 frem til fienden

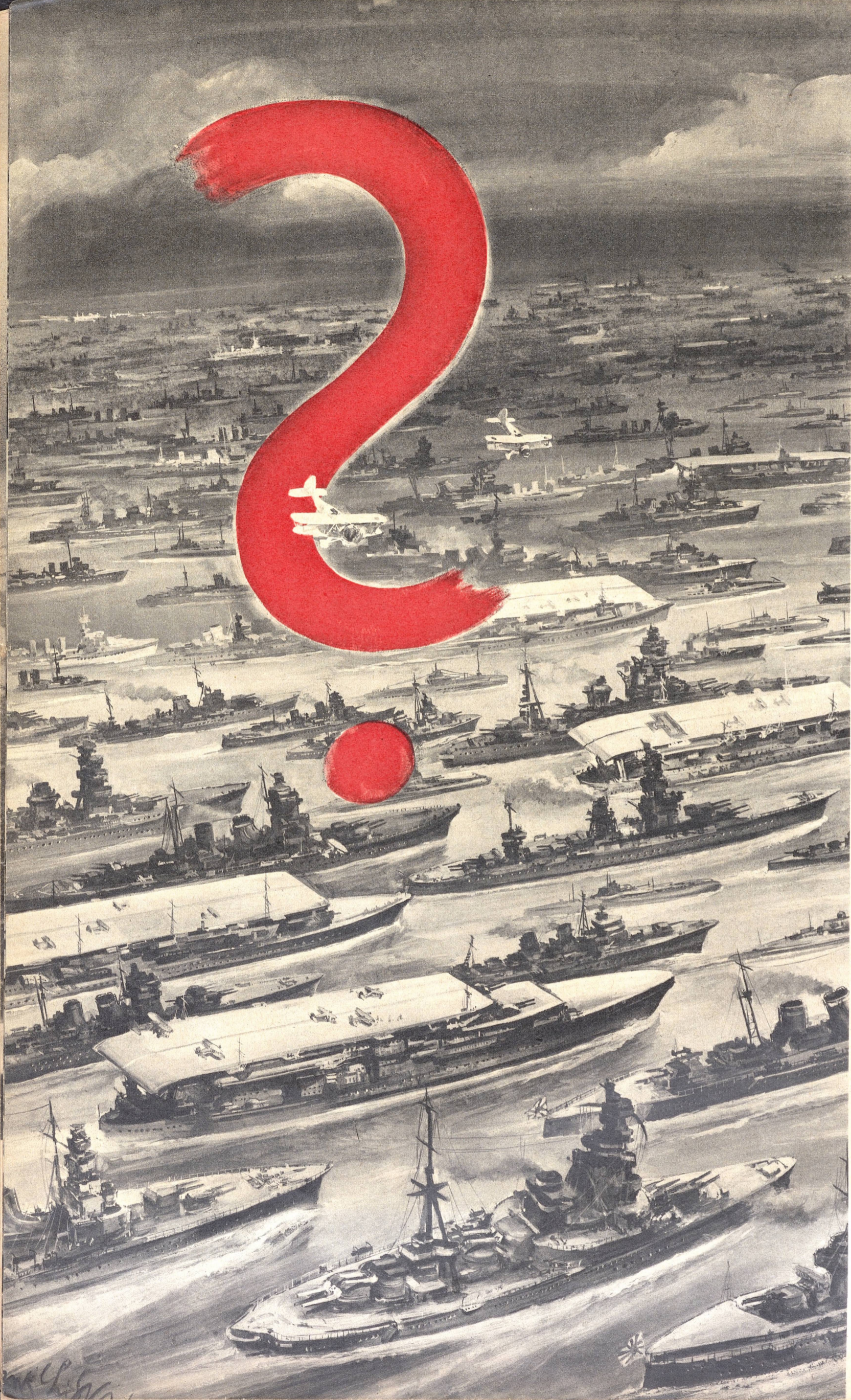
Betingelsesløs kapitulasjon. Til tross for det ugunstigste vær og uhyre terrengvanskeligheter brøt den heltige motstand fra hele den jugoslaviske forsvarsmakt sammen i løpet av korteste tid. Betingelsesløs kapitulasjon og en stats endeligt — det er fruktene av en europafiendtlig, engelskvennlig politikk

I løpet av tolv dager...

Foto: PK. A. Grimm

Med kanon og kamera. Likesom i Polen, i Norge, i Belgia, Nederland og Frankrike så vel som over England og i Afrika, var PK-mennene også i balkanfelttoget med i forreste rekke. En av våre satt i en panservogn ved siden av kanonen og slakk sitt kameras objektiv gjennom et litte-skår. Slik kjørte han og deltok i kampen like fra grensen til Beograd. Noen av de bilder han optok underveis bringer vi i neste nummer

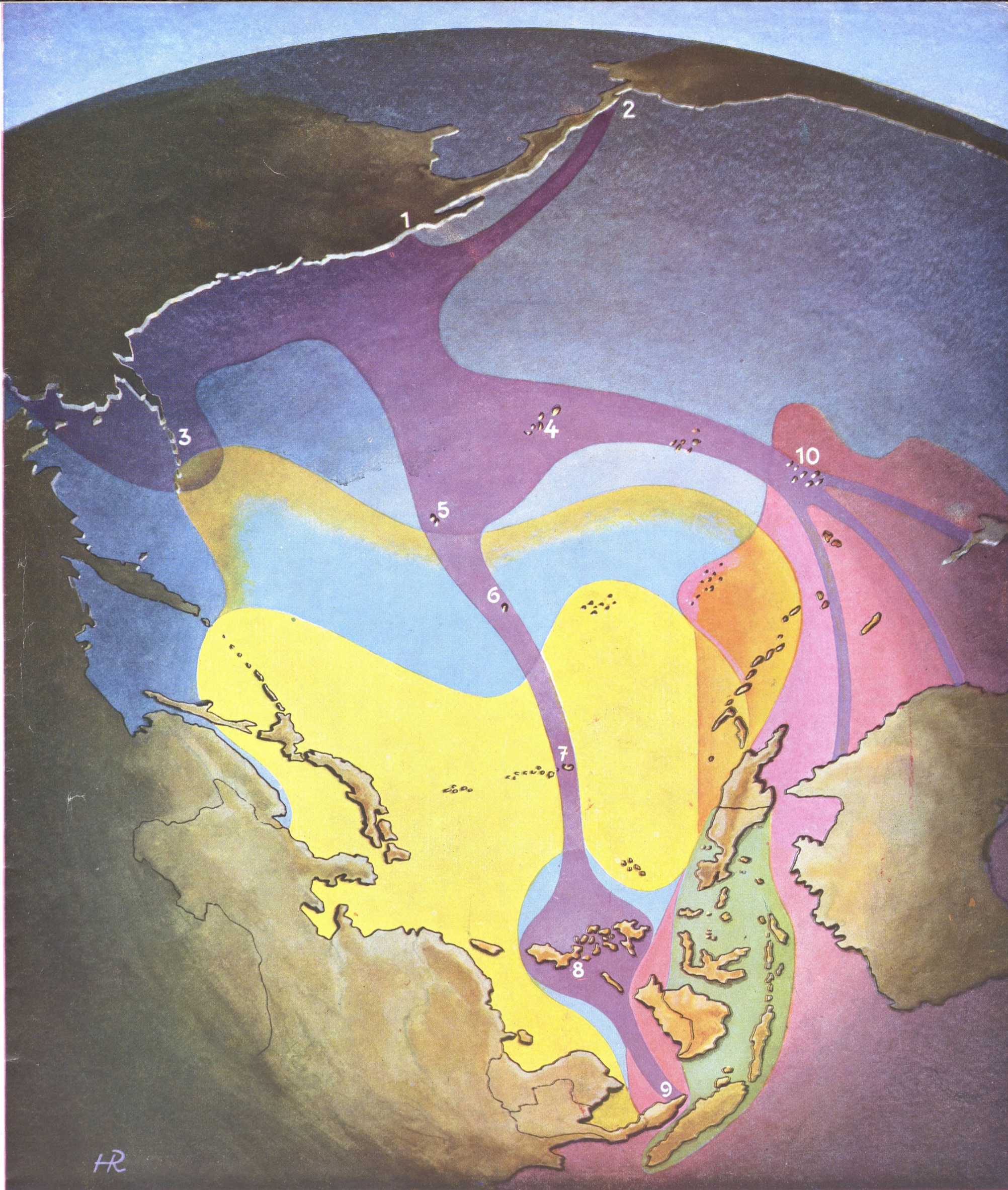

Den avgjørende faktor

I Stillehavet er den japanske krigsflåte. Den er idag sannsynligvis verdens mest moderne flåte. Allerede i 1936 hadde Japan ti moderne slagskip, 10 hangarskip og flymoderskip, 166 kryssere, destroyere og torpedobåter, 69 ubåtkryssere og ubåter og et stort antall marinehjelpelartøier av forskjellige slags. Siden den tid — og særlig siden Japan har frigjort sig fra Londoner flåteavtalen — er det blitt arbeidet uavbrutt med økning av flåten. Med ryggen dekket ved forbindelsene med Berlin og Rom og ved vennskapspakten med Moskva, kan Japan møte alle farer i det fjerne østens farvann

Tegning: Hans Liska

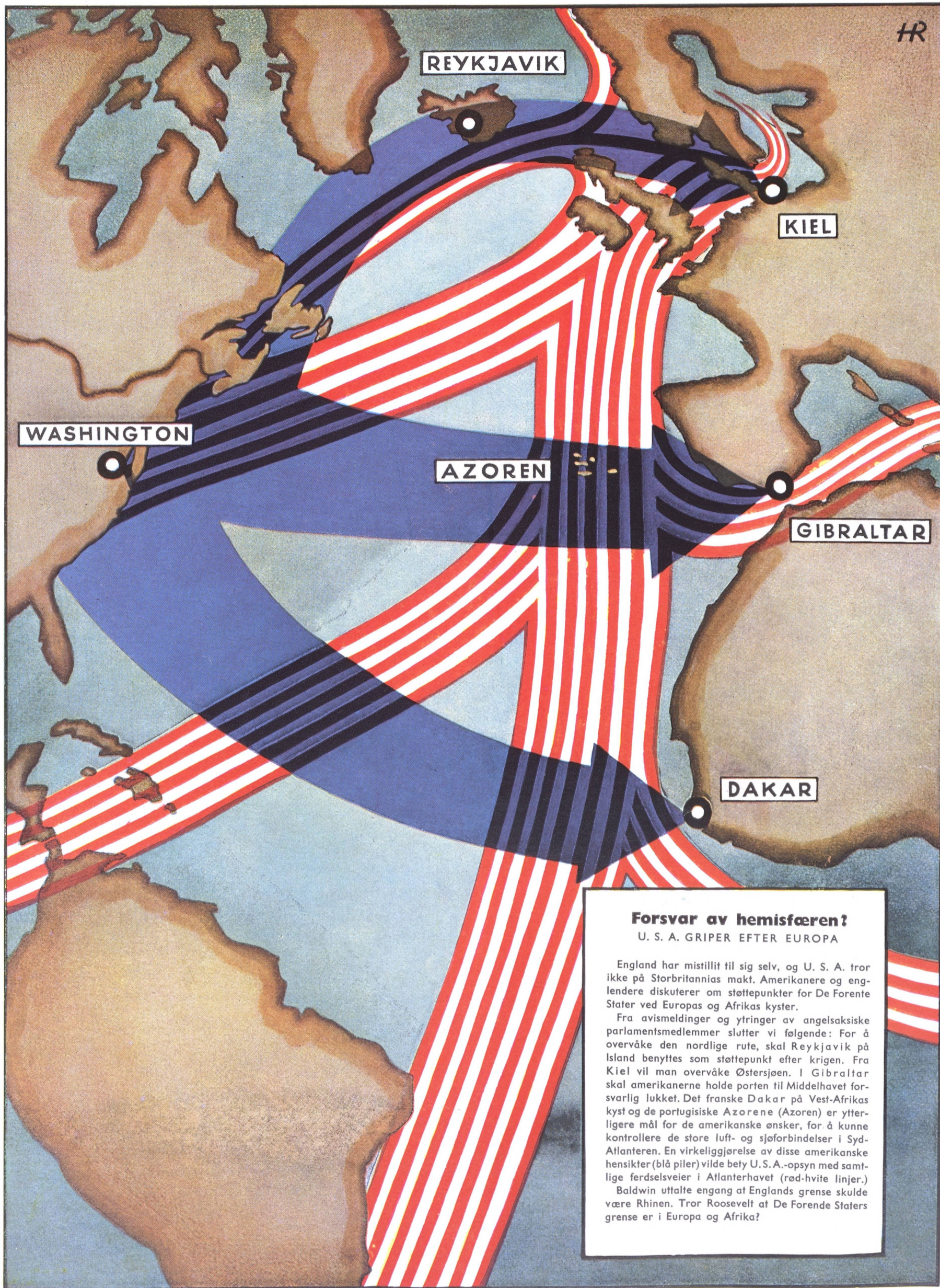

De store avgjørelsers osean

Et nytt slags bilde fra Stillehavet. Her ligger ikke som ellers himmelretningene vest og øst til venstre og høire, men under og over på kartet. Inntrykket av den kileaktig fremskjøvne utbygging av den amerikanske offensivstilling blir derved enda tydeligere. Fra fastlandet av, fra krigshavnen San Diego i Kalifornia (1) og Panamakanalen (2), hvorfra Atlanterhavsflåten på kort tid kan sendes mot vest, har U.S.A.'s innflytelsesgrense (fremstillet i fiolett farve) skjøvet sig frem til en linje fra Aleutene (3) over Hawaii (4)

til Samoa (10), men uten å gjøre ophold her midt i Stillehavet. Fra Hawaii griper en støttepunktjede som en fangarm dypt inn i det japanske rum (gult), linjen fører fra Hawaii over Midway- (5), Wake- (6) og Guam-øiene (7) til Filippinene (8), og har sitt endepunkt i det britiske Singapore (9). Syd for denne linje ligger Nederlandsk-Indias rike råstoffområder (grønt), Japans jordoljeleverandør.

Fra Samoa går andre U.S.A.-linjer dypt inn i britisk innflytelsesområde (rød farve), til Australia og New Zealand. Japans innflytelses-sones nære forbindelse med moderlandet og beliggenheten av U.S.A.'s langt fremdrevne støttepunkter efterlater ingen tvil om hvilken stilling i Stillehavet er mest sårbar, Japans eller De Forente Staters.

HR

REYKJAVIK

KIEL

WASHINGTON

AZOREN

GIBRALTAR

DAKAR

Forsvar av hemisfæren?

U. S. A. GRIPER EFTER EUROPA

England har mistillit til sig selv, og U. S. A. tror ikke på Storbritannias makt. Amerikanere og englendere diskuterer om støttepunkter for De Forenede Stater ved Europas og Afrikas kyster.

Fra avismeldinger og ytringer av angelsaksiske parlamentsmedlemmer slutter vi følgende: For å overvåke den nordlige rute, skal Reykjavik på Island benyttes som støttepunkt etter krigen. Fra Kiel vil man overvåke Østersjøen. I Gibraltar skal amerikanerne holde porten til Middelhavet forsvarelig lukket. Det franske Dakar på Vest-Afrikas kyst og de portugisiske Azorene (Azoren) er ytterligere mål for de amerikanske ønsker, for å kunne kontrollere de store luft- og sjøforbindelser i Syd-Atlanteren. En virkeliggjørelse av disse amerikanske hensikter (blå piler) vilde bety U.S.A.-opsyn med samtlige ferdselsveier i Atlanterhavet (rød-hvite linjer.)

Baldwin uttalte engang at Englands grense skulde være Rhinen. Tror Roosevelt at De Forenede Staters grense er i Europa og Afrika?

I Atlanterhavet går kampen videre

Strandingsgods fra slagene i Atlanterhavet. Fra oversjøiske land, og i særdeleshet U.S.A. ventet England sine tilførsler. Men veien over havet er lang, en passasjerbåt f. eks. bruker 5 døgn, en hurtiggående lastebåt 9, og konvoiene klarer strekningen i beste fall på 12 døgn. Tyske sjøstridskrefter, tyske kampfly kontrollerer dag og natt skibstrafikken over Atlanterhavet. Tallrike lastebåter når ikke frem til Storbritannias kyst, slik som denne båten, der blev rammet midtskibs av en bombe. Den brakk over i to deler og blev skyllet inn på stranden

Slik ser slagene ut i Atlanterhavet: slagskib, kryssere og destroyere skal beskytte engelske konvoier, men det tyske luftvåpen finner sitt mål. En stuka-bombe traff denne båten midt i en britisk konvoi. En tykk, sort sky stiger loddrett op over skibet, som like etterpå forsvinner i dypet. Storbritannia mister med en slik båt

5 000 brt.

Dette er to blant mange eksempler

Hva Storbritannia hittil har tapt av egen eller leid tonnasje fremgår i nøkterne tall av forsvarsmaktens kommunikéer. Allerede før det store slag mot Storbritannia i Atlanterhavet begynte, var de britiske tap uhyre. Fra krigens begynnelse til og med oktober 1940, altså i løpet av fjorten måneder, senket den tyske forsvarsmakt.....

7 162 000 brt.

Luftvåpnets avdelinger var i høi grad delaktig i dette resultat. Tross de mange andre oppgaver, som det hadde å løse under felttogene mot Polen og Norge, under felttoget i vest og ved sin innsats mot de krigsviktige mål i Storbritannia, tilintetgjorde tyske kampfly likeledes inntil slutten av oktober for sin del.....

1 636 000 brt.

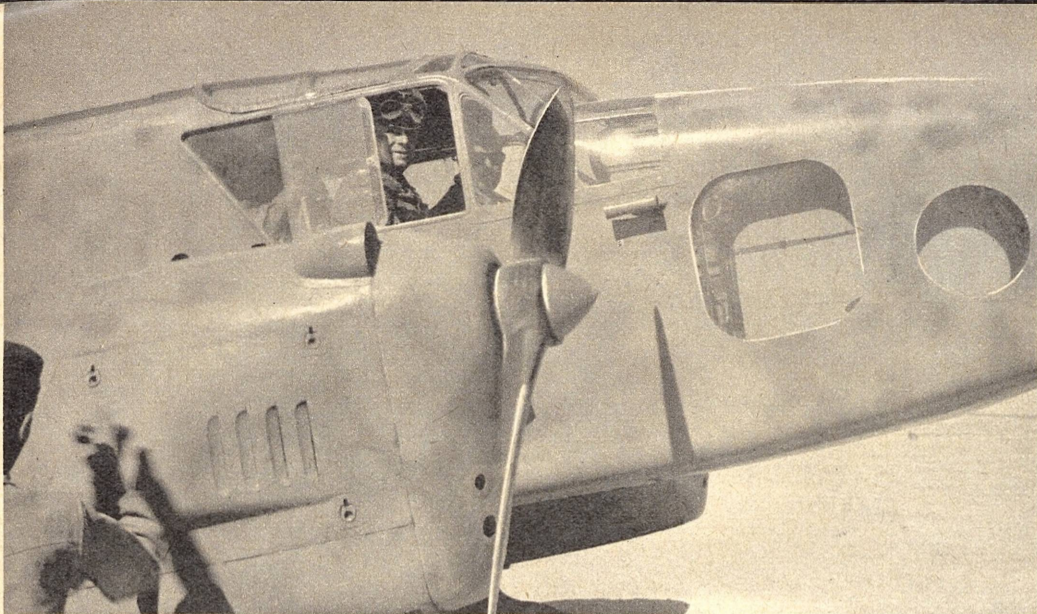
Endog i løpet av vintermånederne — i England talte man om den engelske „general Vinter“ — gikk antallet av senkede engelske skib ikke tilbake. I de fire måneder, fra november 1940 til februar 1941, tilintetgjorde den tyske forsvarsmakt.....

20 370 brt.

Luftvåpnets andel i dette resultat var.....

509 000 brt.

Dette er tall fra kamphandlingene før begynnelsen av det store slag i Atlanterhavet, som siden mars 1941 blir ført med stadig stigende kraft mot Storbritannias livssårer

I generalens påsyn. Kampen i ørkenen stiller den øverstkommanderende for de der opererende tropper for særlig vanskelige opgaver. Generalløitnant Rommel er gått op i et rekognoseringsfly og skaffer sig således personlig et bilde av stillingen

En av de mange: Istedenfor i Tripolis — i tysk fangenskap. Englendernes flukt fra Cyrenaika foregikk like så hurtig som deres flukt fra Frankrike og Belgia. Men også her var de tyske panservogner hurtigere. Deres fremstøt fra ørkenens vest- og sydside mot den engelske retrettvei har overrasket mange fiendtlige enheter og brakt dem i fangenskap

Sol, sand og englendere

Bilder fra kampen på afrikansk jord

El Agheila ved veien fra Tripolis til Bengasi. Ved via Balbina, den 2000 km lange kystvei, som marsjall Balbo fullendte, i den store Syrtebukl — ligger fortet El Agheila, det vestligste punkt som general Wavells armé holdt besatt i noen uker. Etter den første kamp mellom tyske panserspeidervogner og engelske forposter var El Agheila allerede truet av kommende avgjørelser. Idag vaier hakekorsflagget fra fortets tårn!

Trafikkorden også i ørkenen. Langsamt maler de tunge kampvogners beltekjeder gjennom den dype sand. Vaktposten som anviser plass for hver vogn ved stoppestedet, synes å være vokset op av jorden i den gule sand skyen

Afrika: Et magisk ord for opdagelsesreisende og verdensomseilere, en forpliktelse for Tyskland av idag. Den fattige jord som Lüderitz og Karl Peters erobret for Bismarck-riket, har dyktige tyske farmere forvandlet til blomstrende plantasjer. Den samme tyske afrikaners ånd besjelte også det lille antall dyktige kombattanter, som i verdenskrigen med general von Lettow-Vorbeck holdt de engelske røvere borte. Ubeseiret til det siste hentet disse tapre menn flagget ned. Ingen av dem har siden kunnet glemme Afrika. Selv om de også hadde tapt sine eiendommer, så vendte de tilbake som forpaktere, og mange som alt i 1914/18 satt i engelsk konsentrasjonsleir, dro allikevel tilbake for annen gang i 1939. Nå, efter 23 år, vender det tyske flagg tilbake til afrikansk jord. Det vaier over verdens mest moderne forsvarsmakt og er ført av en ånd, som har satt sig Europas nyordning som mål. Mens det alt over Lettow-Vorbecks tapre skare har bredt sig et skjær av en romantisk heltesang, rasler det unge tyske afrikakorps tunge panservogner fra seier til seier. Men for begge troppers innsats gjelder det samme mål: Å sikre det tyske folks livsrum.

Hvor er englenderne? I ørkenens uoverskuelige ilate har en fremskutt vaktpost tatt stilling. Med kikkerten for øiet, hånden på avtrekkeren, ammunisjonskassen beredt, venter den lille skare på motstanderen, som plutselig kan dukke op av en senkning i jorden

Karavane av 1941: Drikkevann på lastevogner. En tropp uten ammunisjon kan ikke kjempe; men også med tørr hals skyter en dårlig. En ordnet forsyning av troppene er den halve seier; derfor ruller det uavlatelig, natt og dag, vannkolonner etter de fremrykkende formasjoner. Den som ser disse svære, tunge bilene dra forbi, blir tillidsfullt stemt

Generallieutenant Rommel: Under felttoget i vesten kommandør for „spøkelsesdivisjonen“ — i den afrikanske ørken kommandør for det tyske afrikakorps. For ham gis det bare en taktikk: angrepet. Hans panservogner „boksel“ sig frem (et av hans stående uttrykk) i ilmarsjer til kanalkysten og avstengte de engelsk-franske tropper i Artois og Flandern. Han er en av de tyske generaler, som den tidligere engelske overkommanderende, sir Edmund Ironside, betegnet som „allfor ung“. 49 år gammel er han, og alltid der å finne hvor spissen av hans tropper er hårdt innpå fienden, snart er han i et fly, snart i førerpanservogner, og han kjempet sig på få dager flere hundre kilometer frem gjennom dyp ørkensand, ... med slike „allfor unge“ generaler vinner Tyskland sine seire

Sandstorm i ørkenen. I tusener av år har den blåst etter sine egne lover og treffer i alminnelighet bare kamelkaravaner og skjeletter. Nå smeller de varme sandkorn på tyske tropehjelm, på panservognenes plater, på kampflyenes bærellater: krigen er brutt ut i ørkenen

De falnes ånd er med de tyske faner. Midt ute i ørkenen, mens troppene leirer helteminnedagen, er fedrelandet hos enhver av sine sønner. „Tyskland må leve, om vi så skal dø!“ Diktterens ord fra 1914 gjelder idag som dengang. Og de som føler det, forstår også å handle derefter

Hertil var englenderne kommet. En kilometer til Agheila, leser den alrikareisende på denne stenen. For første gang kjørte nå tyske kampvogn forbi den og forbi sønderskulle engelske tanks. Like etter: Flagget blir heist og et annet flagg bredt ut på jorden som kjenningstegn for de egne ilyvere

Suezkanalen: Englands livsåre i det østlige Middelhav. En franskmann bygget den, en populær italiensk opera kan takke den for sin tilblivelse og England drev en skammelig handel med byggeselskapets aksjer. Man sopte av og til inn over 200% dividende av benyttelsesavgiftene. Idag tordner tyske kampfly over denne kanal og bringer avgjørelsens på den store kamp inn over dens stille bredder

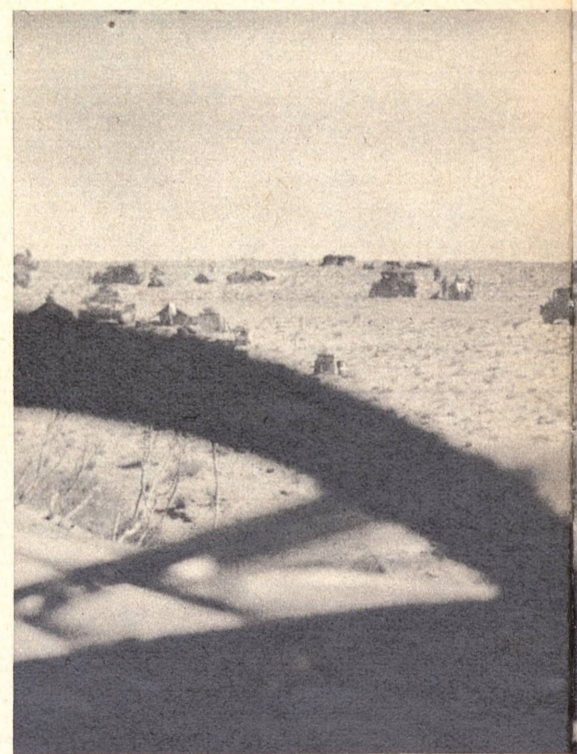

Virkning av ijerntliggende årsaker: Tallrike skib ligger ved innløpet til Suezkanalen i Rødehavets havn Suez, da fartøier, som av tyske bombefly, er senket i selve kanalen, sperrer gjennomfarten. P.K. Koch

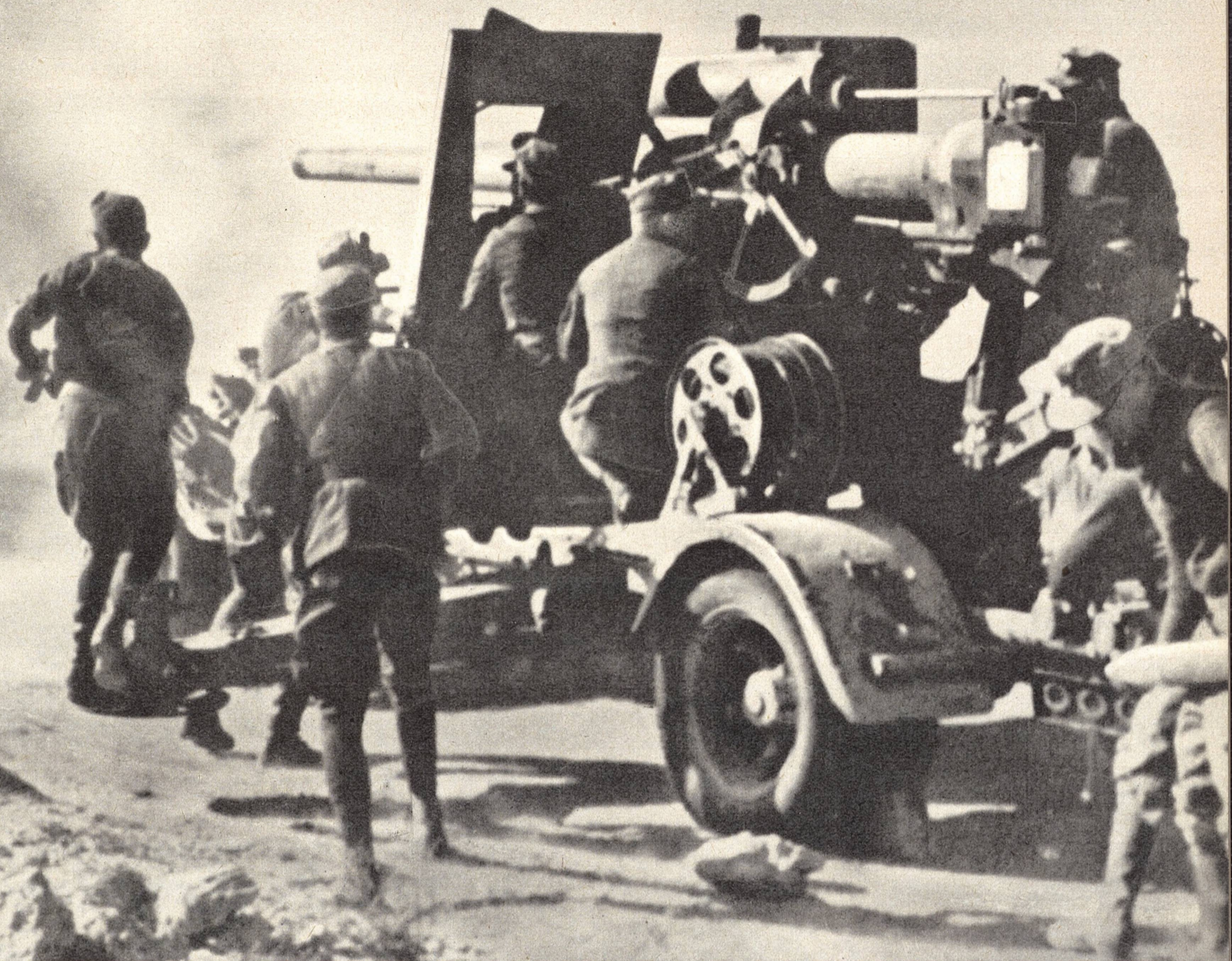

Tre ganger „skutt“. En motorisert kanon er kjørt langt frem og sender nå granat etter granat mot fiendtlige panserkampvogner i stil-

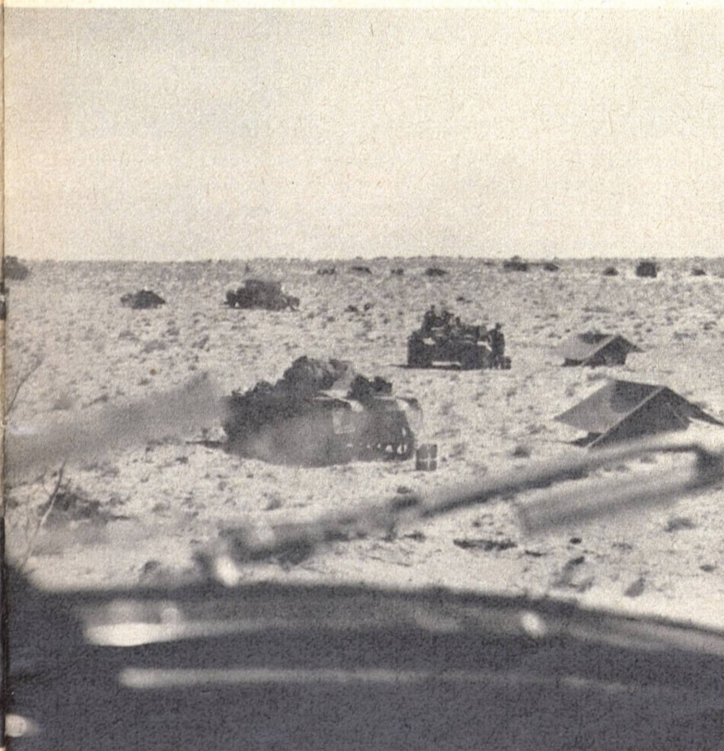

Slik holder de tyske panservogner rast i ørkenen. Hvor der hverken er trær eller busker, hverken hus eller hekk, er der ingen dekning. Mot fly hjelper her bare en sterk spredning av de rastende kolonner. Tett ved siden

lingen. Men samtidig „skyter“ (til venstre på bildet) en PK-mann på kanonen, og på kanonen samt PK-mannen også en annen PK-mann

av hvert enkelt kjøretøi graver besetningen sig et hull i jorden og trekker sine vindtette telt over. Langt utenom leirfirkanten står vakt-postene. Ved alarm er også denne meget spredte formasjon atter fullt innsats- og tremor alt — startberedt. PK. Riedmüller

Skutt ned av luftvernartilleriet. Et Wickers-Wellington-bombefly som med brennende motor knustes ikke langt fra luftvernstillingen, hvorfra det blev beskutt P K. Boecker (2)

„De tre jomfruer fra Orleans“ heter et lystspill som tyske skuespillere opfører for soldatene på forsvarsmaktens scener i de besatte områder i Frankrike. Kunstnerne blir mottatt med stormende jubel av soldatene

... og om aftenen på „Normandie“

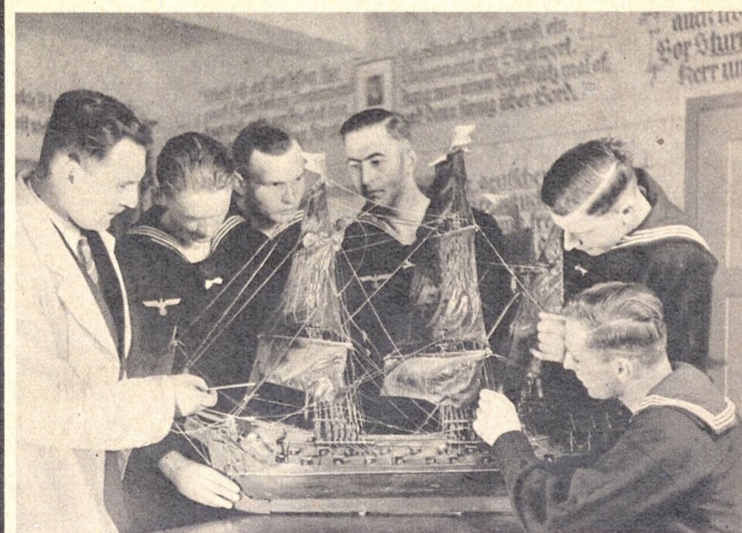
Overalt hvor det står tyske tropper, blir det sørget for deres underholdning og velbefinnende

„Hans og Hanna“ Scenebilde fra en operette om juristeri og kjærlighet. Den kvinnelige saktører Hanna, Margot L'Arronge, taper sin hjertensprosess til Hans, som spilles av Peter Normann. Det utmerkede spill og de iørefallende melodier begeistrer overalt soldatene

„Noe for enhver“ Fra et soldathjem henter to kurerer fra fjernliggende standplasser musikkinstrumenter, bøker og de forskjellige slags spill for sine kamerater. Med alle disse tingene gleder hjemmet sine soldater

En soldatrygg som skrivepult. Den tyske soldat er alltid hjelpsom, også når det dreier sig om å få et autogram av den tyske filmskuespillerinne Heli Finkenzeller. Med sitt strålende humør sprer hun glede blant soldatene

Skibsbyggere i det små kan oppfriske sitt kjennskap til modellskibsbygging, som de har øvelse i hjemme fra. I et marinehjem ved den belgiske kyst bygger de, assistert av en læremester, kopper og andre seilskute-typer

Kaspar besøker soldatene. Da det på grunn av kommunikasjonsvanskelighetene i Norge for tiden er ganske umulig å skaffe fullstendige scenedekorasjoner helt op til polarkretsen, bringer man soldatene igjen sammen med en venn fra barneårene: Kaspar. De som fremviser slike dukketeatre fører alle sine rekvisitter med sig i en ryggsekk og kan trylle frem et lite teater selv i den allerminste hytte. Og dessuten kan de alltid være sikker på at ha det allertaknemmeligste publikum

Engang weekend-mål — idag soldathjem. Ved den iranske kyst, høit oppe på en sandbanke ligger strandhotellet „Normandie” -et hotell som er bygget som en etterligning av den iranske kjempedamper av samme navn. Før krigen var det reisemålet for mange bileiere, som tilbrakte sin weekend der. Idag finner tyske soldater hvile og avspenning her i sin fritid

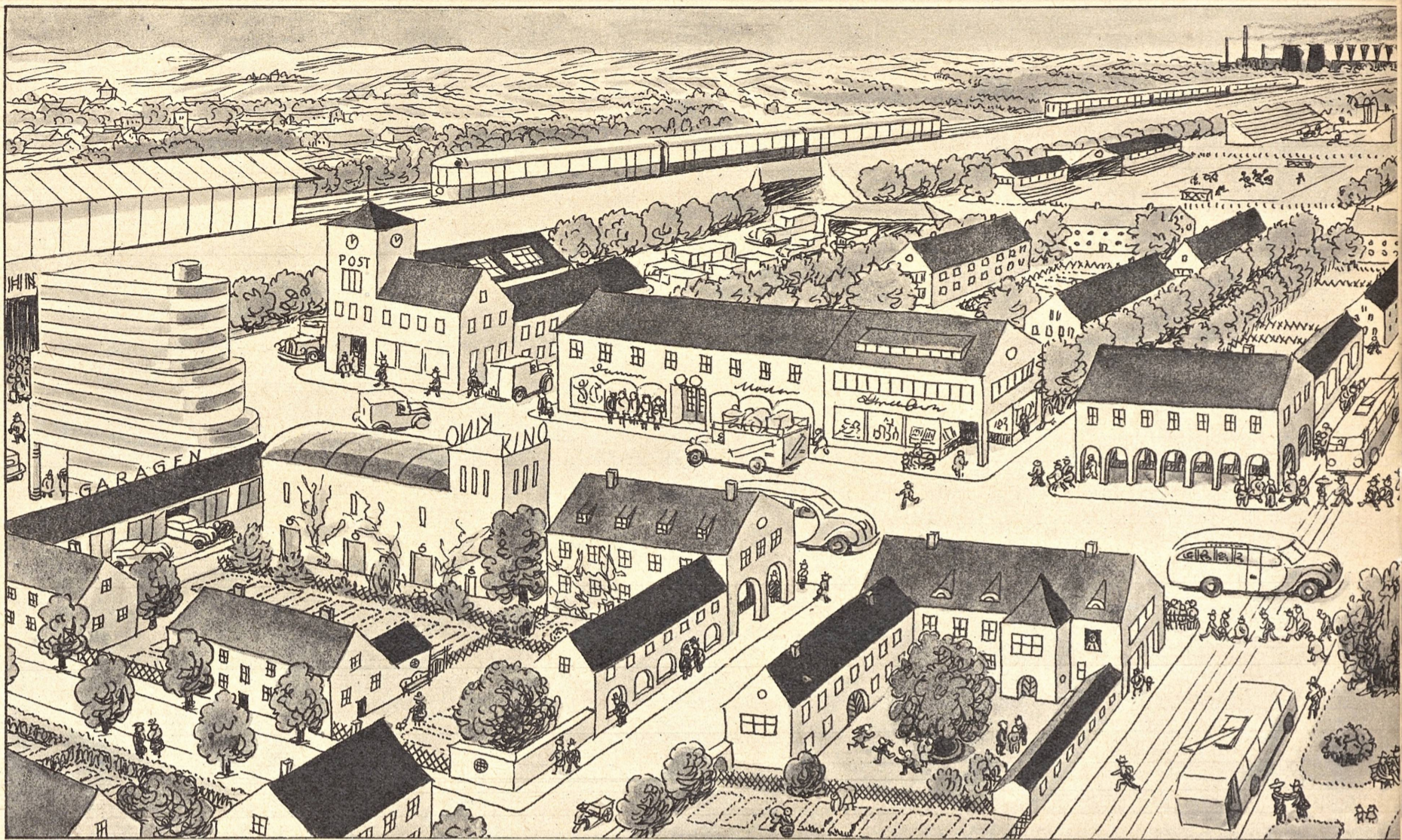
COMMERZBANK

sentralforvaltning: Berlin W. 8, Behrenstr. 46—48

370 filialer i Stortyskland

utfører alle bankforretninger
gir råd i alle pengeanliggender

„Signal“ begynner idag med en ny artikkelserie. Spørsmål som angår hele Europa vil bli behandlet i fri rekkefølge. Allerede nå kan man danne sig et bilde av det kommende Europa, hvor de forskjellige folkestammer vil komme til å bo både bedre og lykkeligere. Her skal vi ikke befatte oss med fantasi, men med kjensgjerninger. „Signal“ vil gjøre rede for noen av hovedpunktene i den kommende, tildels allerede synlige utvikling. Idag — under vårens tegn — vil vi opta til behandling ønsket om og mulighetene for å kunne forvandle hele Europa til en blomstrende have

Europa må forvandles til en blomstrende have

For hundre år siden gjorde Alexander von Humboldt en reise på flere dager bare for å se en asalea i blomst. Den som dengang var i besittelse av en slik vidunderplante pleide å gi en fest når den begynte å blomstre. Idag koster en vel utviklet blomstrende asalea fra tre til fem mark og man kan kjøpe så mange man vil.

For nitti år siden blev en medisiner i Leipzig, dr. Schreber, en dag sin vaskekone femti sølv groschen skyldig. Schreber var en rik mann, men akkurat den dagen hadde han ingen småpenger. Da sa vaskekonen til ham: „Herr doktor, jeg gir gjerne avkall på de femti sølv groschen, hvis De i stedet vil gi mig en avlegger av Deres geranium“.

Dette gjorde et dypt inntrykk på denne læge og menneskevenn. At en vaskekone var rede til å ofre lønnen for to hårde dagsverk for å komme i besittelse av en geraniumavlegger, var for dr. Schreber et bevis på den sterke naturfølelse som bor i ethvert menneske. Den tiltagende industrialisering trakk den gang stadig flere og flere mennesker inn til byene og gjorde dem fremmed for naturen. Byen holdt fast på de mennesker, som den en gang hadde trukket til sig, men den for-

mådde ikke å undertrykke deres følelse av at byen ikke kunde gi dem det rette utbytte av livet. Dr. Schreber kunde ikke la være å tenke på hva hans vaskekone hadde sagt. Han startet en bevegelse som hadde til formål å skaffe småhaver til arbeiderne. I dag, nitti år senere, finnes disse arbeiderhaver spredt utover hele Tyskland i millionvis. I takknemlig erindring har man gitt dem navnet „Schrebergärten“.

„Schrebergärten“ var dog ingen endelig løsning

Til anlegg av disse „Schrebergärten“ benyttet man byggearealer som lå brakk, tiloversblevne tomrum i storbyens bebyggelse og det akerland ute i forstedene, som tomtespekulantene nok hadde unndradd den snarlige bebyggelse, men som ennå ventet på en formålstjehlig anvendelse. Den som interesserte sig for almenhetens vel, var klar over, at idéen med „Schrebergärten“ ikke kunde bety noen definitiv løsning av spørsmålet. Disse „Schrebergärten“ var intet annet enn et uttrykk for massens lengsel etter naturen; solsikkene mellom fabrikkkorstene og de forkrøplede blomster langs leiekasernes gavlmurer var bare en

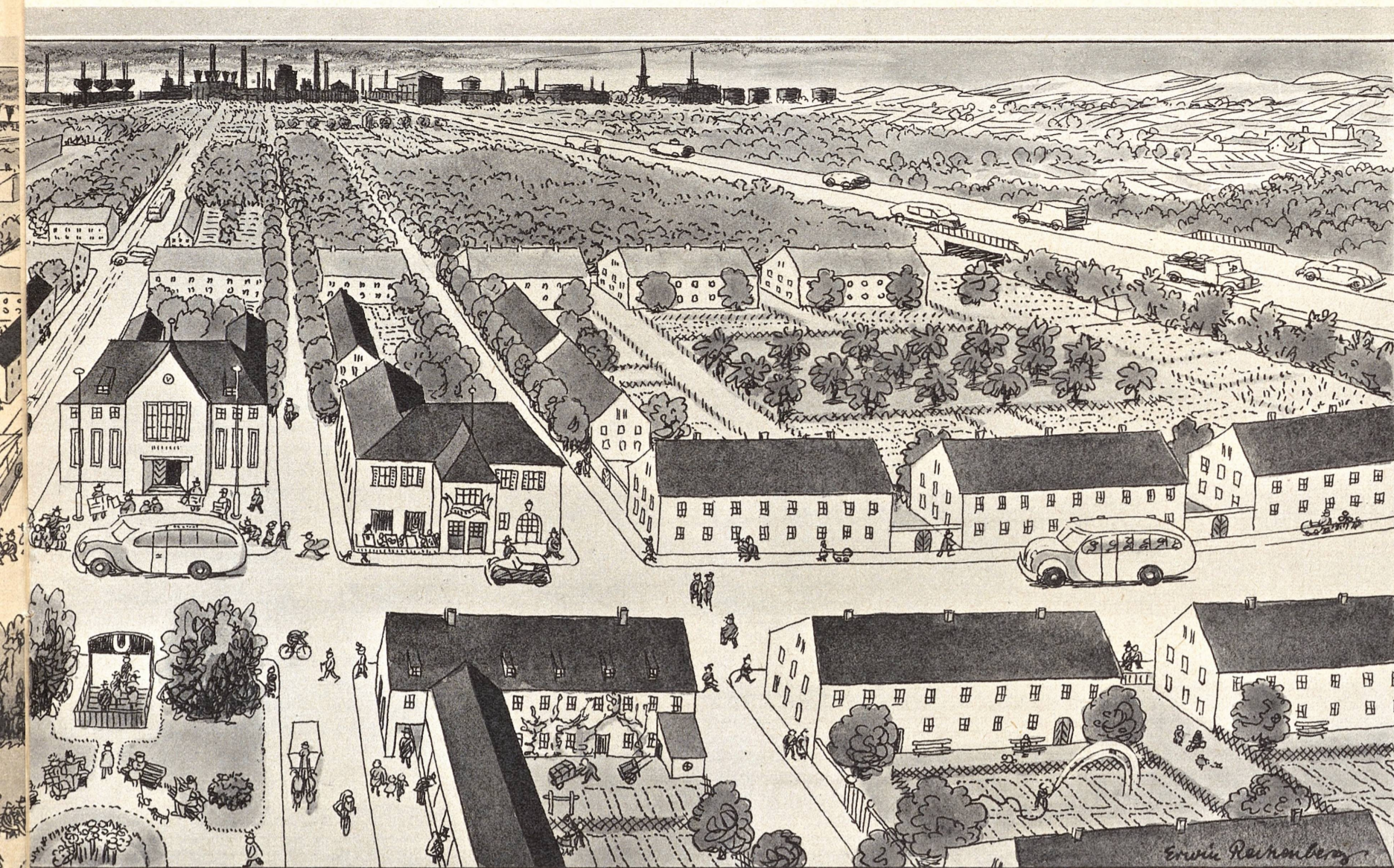
menneskesjelens protest mot en have-syk og skakkjørt industrialismes undertrykkelse.

I 1896 skrev den tyske kulturpolitiker Theodor Fritsch en liten bok: „Fremtidens by“. I denne sier han at det må lykkes mennesket å forbinde industriens idé med menneskeverdighetens. Det kunde aldri være det moderne livs mening, at man fortsatt skulde se med likegyldighet på at Europa blev vansiret. Jo mer landskapet blev optøret og avfolket, desto sikrere vilde et alminnelig kulturforfall komme og til tross for alle industriopkomlingers donasjoner vilde først og fremst kunsten hende. Som et motstykke til de moderne storbyers heslighet, som han sammenlignet med „vannhoder“, stilte Fritsch op havebyen som et ideal, hvori industrien riktignok også skulde beholde sin plass, men hvori ikke denne, men den skjønne natur skulde spille den dominerende rolle.

To år senere utga englenderen Ebenezer Howard sin bok „Garden-cities of to-morrow“ („Havebyer av imorgen“). Denne bok tok sitt utgangspunkt i et eksperiment som den engelske såpekonge Lever, den senere Lord Leverhulme oppfinneren av sun-

lightsåpen, nettop var i ferd med å utføre. Ved hjelp av sitt forretningsgeni og sitt talent for reklame hadde han av intet bygget op verdens største såpeindustri. I England var de sosiale forhold ennå værre enn på kontinentet. Som følge av at industrialiseringen begynte så tidlig i England, så var også massens elendighet der av eldre dato. De såkalte „slums“, industriarbeidernes massekvarterer, var og er den dag i dag en skam for England. Da den offentlige administrasjon ikke var i stand til å gjøre ende på denne elendighet, og da dessuten alt det som skulde gjøres for arbeiderne i England — den gang som nå — var basert på privat velgjørenhet, tok såpekongen sig av saken selv og anla havebyen Port Sunlight. Han ga ut millioner på den og den var etter daværende forhold et storartet tiltak.

Byen besto av småvillae i gammelengelsk stil, som var omgitt av blomster og busker, gjennomskåret av prektige alléer og adskilt fra de omliggende fabrikker ved noen hauger og bakker. Leien for et slikt lite hus beløp sig til 6—8 mark i uken og skjønt dette paradiset i første rekke var bestemt for såpekongens arbeidere, sto det fritt også for andre å leie der.

Fremtidens haveby. Den ideelle haveby vil komme til å omfatte et betydelig større område enn de nåværende byer. I stedet for de trøstesløse sementgater med den ene leiekasernen etter den annen, vil der bli haver og gressplener mellom de enkelte hus og blokker. De industrielle anlegg, hvor havebyens beboere arbeider, ligger langt unna de egentlige beboelsesstrøk og adskilt fra disse ved mark og skog og allikevel lette å komme frem til ved hjelp av moderne befordringsmidler. Nasjonaløkonomene har fastslått, at 400 m² have er nok til

å levere så meget grønnsaker som en familie på fire personer trenger om året. Det vil bli byarkitektenes ideal i fremtiden å sørge for å stille det tilsvarende areal til forføining for hver interessert til dyrkning av frukt og grønnsaker. For å skaffe arbeideren og funksjonæren den tid som er nødvendig til å holde sin have i orden og til å arbeide i den, er naturligvis hurtige traikkmidler det viktigste. Derfor må en slik by i fremtiden loruten direkte forbindelse med riksautostradene også ha bussruter og hurtigste elektriske jernbaneforbindelser

Havebyer blir til virkelighet ...

Ved anlegget av denne sin haveby gjorde Leverhulme sunlightsåpen ennå mer berømt enn den allerede var. Imidlertid vilde det være urettferdig å si, at Leverhulme hadde handlet bare av reklamehensyn. Han var en omtenkstom og forutseende arbeidsgiver, som ganske åpent fremla sine prinsipper. „Siden mine arbeidere bor i menneskeverdige boliger og siden jeg begynte med å legge på arbeidslønnen og å forkorte arbeidstiden og derved ga mine arbeidere anledning til å rekreere sig i sine haver, er min produksjon steget fra dag til dag“. Leverhulme ante allerede den gang det som Henry Ford senere uttalte, at øket kjøpeevne betyr øket behov. Howards bok „Havebyer av imorgen“ utøvet en ganske annen revolusjonerende virkning på gemyttene i Europa enn Theodor Fritsch's skrift hadde formådd, nettop fordi Howard ikke talte om fantasi, men om fakta.

På dette firedoblede grunnlag: Schreber - Fritsch - Leverhulme - Howard opsto haveby-bevegelsen, som i så sterk grad beskjefliget sosialpolitikernes sinn og tanker ved århundreskiftet. Hertil kom spørten og de første utslag av den kroppskulturbevegelse som I. P. Müller var med på å grunnlegge, da han skrev sin bok „Mitt system“. Haveby-bevegelsen trådte snart inn i et stadium av virkelighetsgjørelse og måtte gjennomgå forskjellige kriser og barnesykdommer. De som var med i bevegelsen, for det meste filantroper

og kunstnere, gikk løs på saken med brennende iver og ga bevis på stor idealisme men liten sakkynndighet. Det, som en pundmillionær kunde skjenke sine par tusen arbeidere, det var det nok langt fra mulig for millioner av stakkars arbeidere å yte av egen kraft.

Man forsøkte med aksjeselskaper og kooperative sammenslutninger, men blev snart klar over at all idealisme var til ingen nytte og bare førte til halve resultater så lenge ikke staten selv grep inn.

Det grunnproblem som haveby-bevegelsen sto overfor var følgende: Hvis man virkelig aktet å få i stand en ideell forening av by og natur så kunde dette kun skje i slike egne hvor det var nok av billig jord. Vedkommende jordområde måtte først gjøres brukelig til det påtenkte formål, der måtte anlegges gater, kanalisasjoner og kraftstasjoner. Herigjennem, og ved beplantning og kultivering av jorden, fikk den en øket verdi. Havebybyggerne måtte allerede fra begynnelsen av regne med en slik verdiøkning, for det var nettopp denne som gjorde det mulig å finansiere deres vidtgående planer. Finansieringen var imidlertid bare mulig når byggeselskapet optrådte samlet som én rettsperson med kompetanse til å avslutte kontrakter og å opta lån. Den vordende haveby måtte derfor optre som et kooperativt selskap, hvori de enkelte medlemmer ga avkall på deres eiendomsrett til de enkelte hus. Til fordel for det kooperative selskap skulde der ikke finnes noen enkelte huseiere.

... men falske havebyer

Dette var et nesten uløselig dilemma, som heller ikke pengegeverne syntes noe videre om. Deres formål var å tjene penger, de hadde ingen interesse av bare å være lakeier for idealistiske filantroper. Så kom finansmennene på den tanke å ta saken i sin egen hånd og å gi den gamle form for tomtepekulasjon og leiekasernesystem et mer moderne tilsnitt. Således opsto pseudo-havebyer, — disse storbyenes milelange forsteder — hvor man riktignok hadde friskere luft og en bred gressplen foran døren, men hvor forøvrig alt blev ved det gamle. Fritsch' og Howards ideal var en haveby, hvis beboere kunde dele sin arbeidskraft mellom industri og egen have, hvor de altså hadde anledning til å forene det moderne menneskes virke med fortidens bukoliske idealer. Det var jo ikke bare om å gjøre at menneskene skulde bo sunnere, men at de i det hele tatt skulde leve sunnere og i nærmere kontakt med naturen. I storbyenes havebylignende forsteder, disse „pseudo-havebyer“, fant leieren ingen beskjefligelse i naturen og det han sparte i leie gikk med til den dyrere befordring til og fra arbeidsplassen. Denne lange vei berøvet ham også meget av den tid som han eventuelt hadde kunnet anvende til arbeid i sin have om kveldene.

Det viste sig altså at haveby-idealet bare kunde virkeliggjøres ved statens hjelp, og staten kunde først gripe inn, når flertallet hadde gitt uttrykk for sin

vilje til å skape en ny form for tilværelsen. Noen handlekraftige tyske kommuner som for eksempel Hellerau ved Dresden og Hopfengarten ved Magdeburg skapte riktige havebyer. Men de lignet dog for sterkt de store byer. Og når man tenker på all den møie og alle de skuffelser som haveby-bevegelsen måtte igjennem de første tyve år og når man videre tar i betraktning at det dog bare var noen drevne byggeledere og bankierer som dro fordel av all denne idealistiske kraftutfoldelse, så forstår man de melankolske ord, som på en blomsterutstilling blev uttalt av en gammel mann: „Det stemmer, at gartnerne er de anstendigste folk i verden, men deres vakreste blomster går til kurtisanene“.

Det er imidlertid bare tilsynelatende, når det ser ut som om verden lever av sine selvmotsigelser. I virkelighet utfolder livet sig på grunnlag av dyper indre lover, og når svermere og idealister til å begynne med ikke har så lett for å kunne omsette en i og for sig riktig tanke i gjerning, så er fiaskoen begrunnet deri at disse lover ikke har fortonet sig klart nok for dem. Om det enn i førstningen så ut som om at haveby-bevegelsen bare skulde forbli en skjønn drøm, så fikk bevegelsen imidlertid hjelp fra et ganske annet hold.

Frukt og grønnsaker fortrenger kjøttet

Denne hjelp skyldtes den såkalte ernæringsreform. Det 20. århundres mennesker begynte med en gang å

Italia er leverandør av sitroner og appelsiner, men får stadig større betydning som produsent av grønnsaker. Dette lands klimatiske ulikheter gjør det mulig å produsere blomkål fra november til april, salat og så i desember og tomater fra mai til september

Ungarn utfører av planteprodukter tørst og fremst mais, mens landene i sydøst, Romania, Bulgaria og det tidligere jugoslaviske område frembringer store mengder av plommer, druer, jordbær, nyper samt lægende planter og krydderivekster

ville ernære sig anderledes enn sine fedre. I det 19. århundre spiste man for det meste kjøtt. Når man studerer kokebøkene fra den tid, er man forbauset over å finne hvilke kolossale kjøttmengder — opptil 2 kilo pro person — som gikk med til et måltid, der jo måtte bestå av flere retter. Det er meget vanskelig å bringe på det rene hvorledes europeerne kom bort fra denne ernæring. Den tyske filosof Nietzsche sa, at vi har mere fornuft i vårt legeme, enn vi har i hodet. Det tør hende at det var vårt legemes fornuft, som tilsa oss å spise mer frukt og grønnsaker. I de siste år av det 19. århundre blev der i Tyskland spist omtrent 20 kilo grønnsaker pro person om året. I årene fra 1905 til 1913 var forbruket allerede 37 kilo grønnsaker og i 1933 var det steget til 50 kilo. Vegetariene hadde innført noen nye drikker; egentlig var de ikke nye, de var bare gått i glemmeboken: de søte fruktsafter, som man laget av bær og druer. I begynnelsen skammet en bra mann sig for å nyte disse „barnedrikker“. I de første tyve år av det 20. århundre kom produksjonen av disse drikker litt etter litt op i 2.5 millioner liter om året. I 1937 var den 35 ganger så stor, nemlig 88,5 million liter.

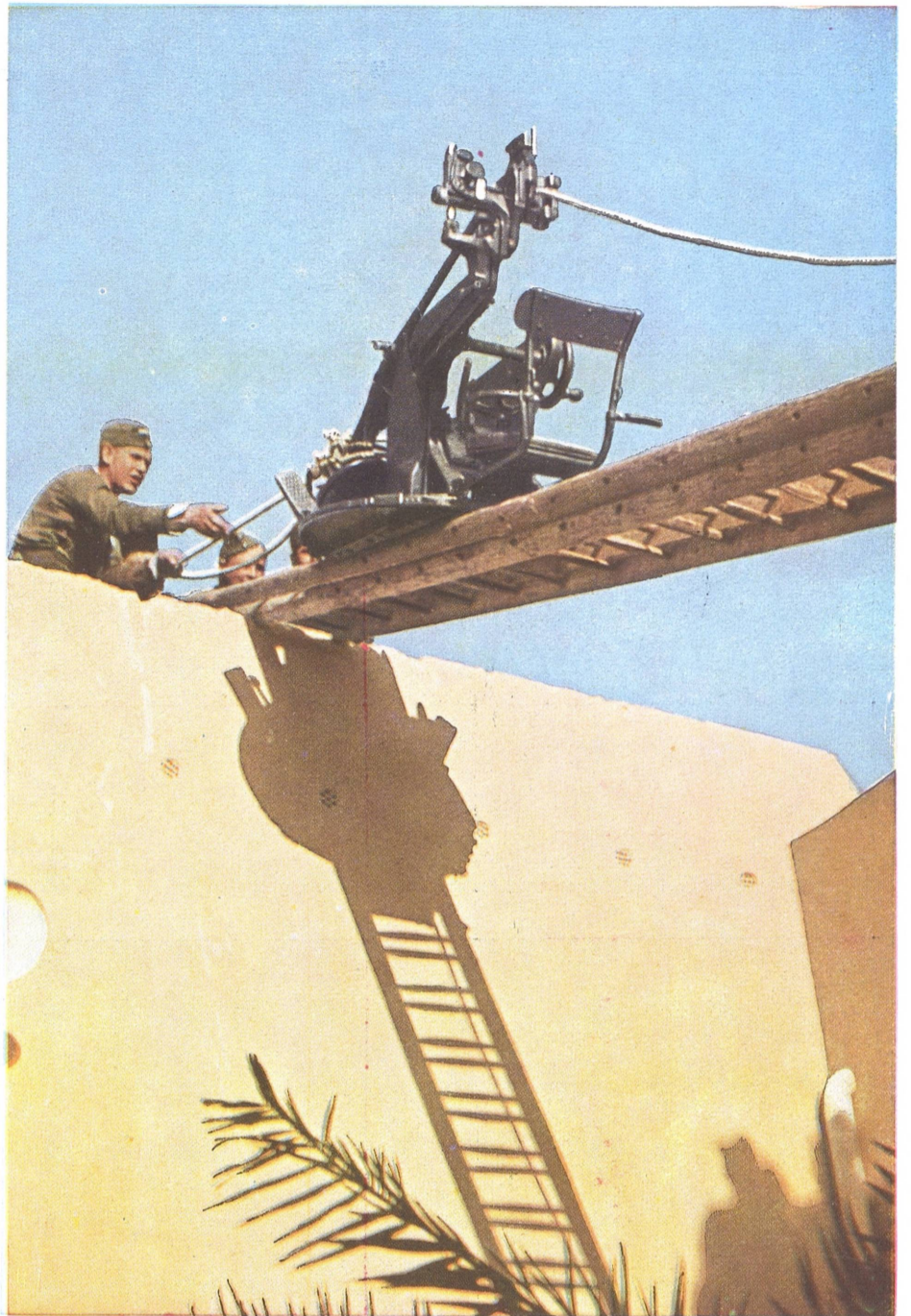
Disse få tall er et tilstrekkelig bevis på det umerkelige omsving i ernærings-

Fortsettes side 27

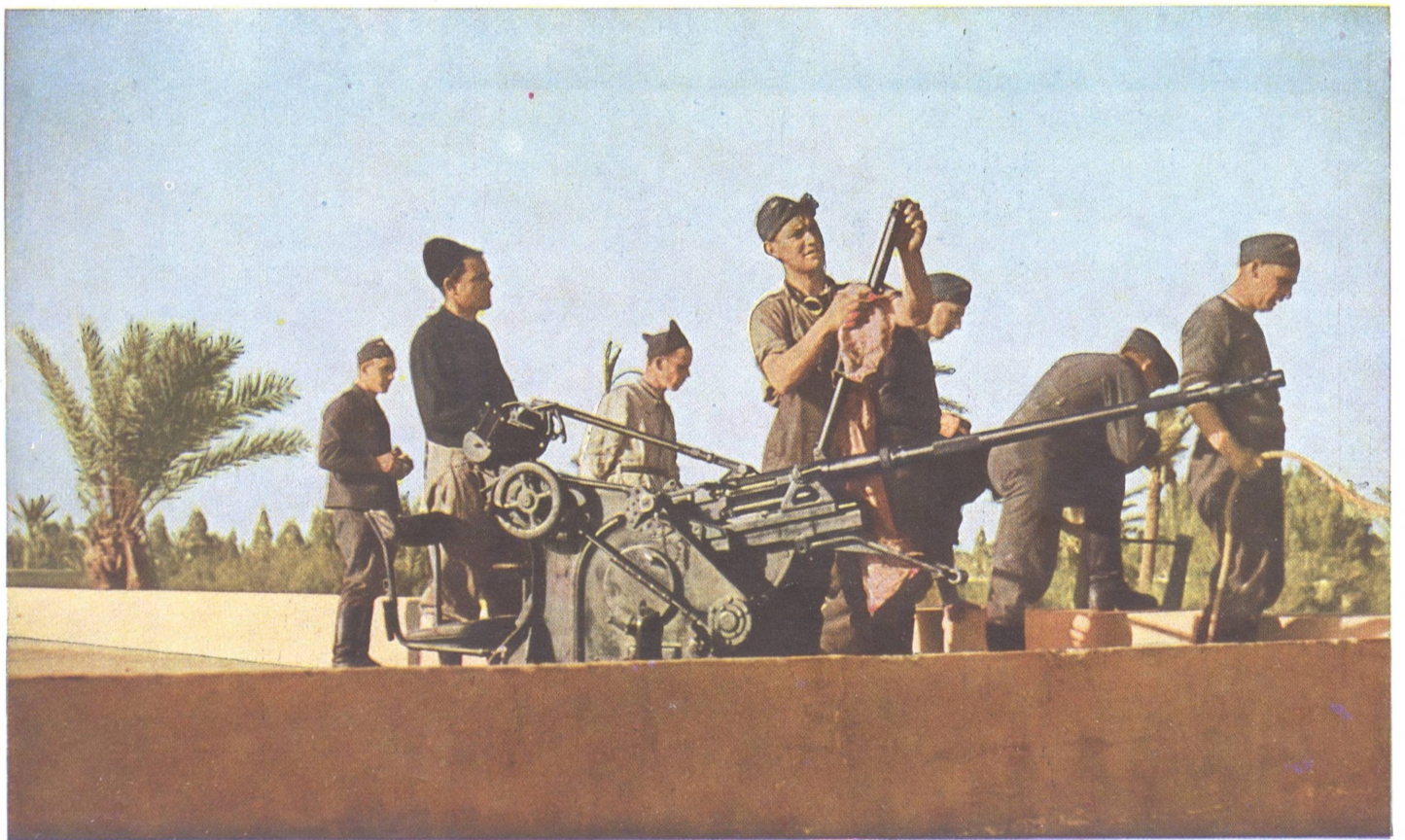

Nederland og Belgia er hver på sitt vis betydelige havebruksland, hvorved Nederlands produksjon av grønnsaker er anlagt på en bedre og større basis. Med sine gunstige vann- og gjødningsforhold leverte det grønnsaker og blomster til det halve Europa. Belgia har innført meget grønnsaker fra Frankrike og Nederland, fordi det har konsentrert sig om slike spesialiteter som schikoree og de berømte petits pois, de grønne ertler

Luftvernkanoner går i stilling

Under brennende sol som gjør alt arbeid dobbelt tungt, drar luftvern-artillerister i det tyske Afrika-korps en kanonlavett opp på det flate tak av en libysk kaserne, hvor...

... sluttstykke og rør blir påmontert av øvete hender. Med sakkyndig blikk blir så kanonen enda engang etterkontrollert, og så kan den første vakten begynne sin tjeneste.

Granater

over

Kanalen

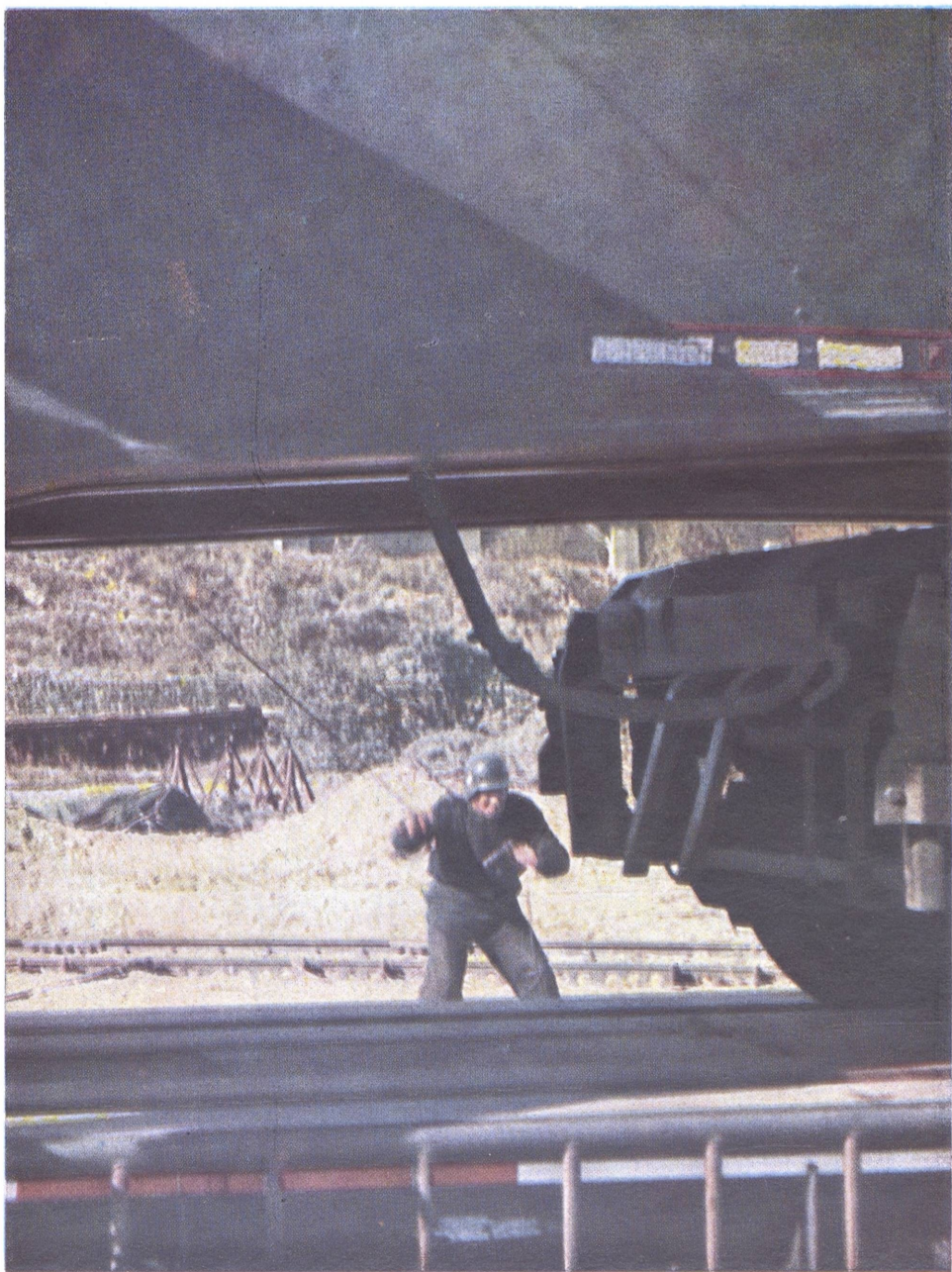
Bilder fra det tyske artilleris innsats mot England ved Kana!kysten. Fotos: Major Fischer og kaptein Paul

Et uhyre dukker frem av mørket

Batteriet, som har fått ildgivnings-opdrag kjører fra beredskapsstilling til skytestilling. Alt er forberedt. Etterat man er gått i stilling, kan innsiktingen straks begynne

„Samtidig!“

Ved dette rop bringer tallrike artillerister granaten inn i kanonrøret. Artilleristenes antall tyder på hvor tung og hvor stor granaten er (Til høire)

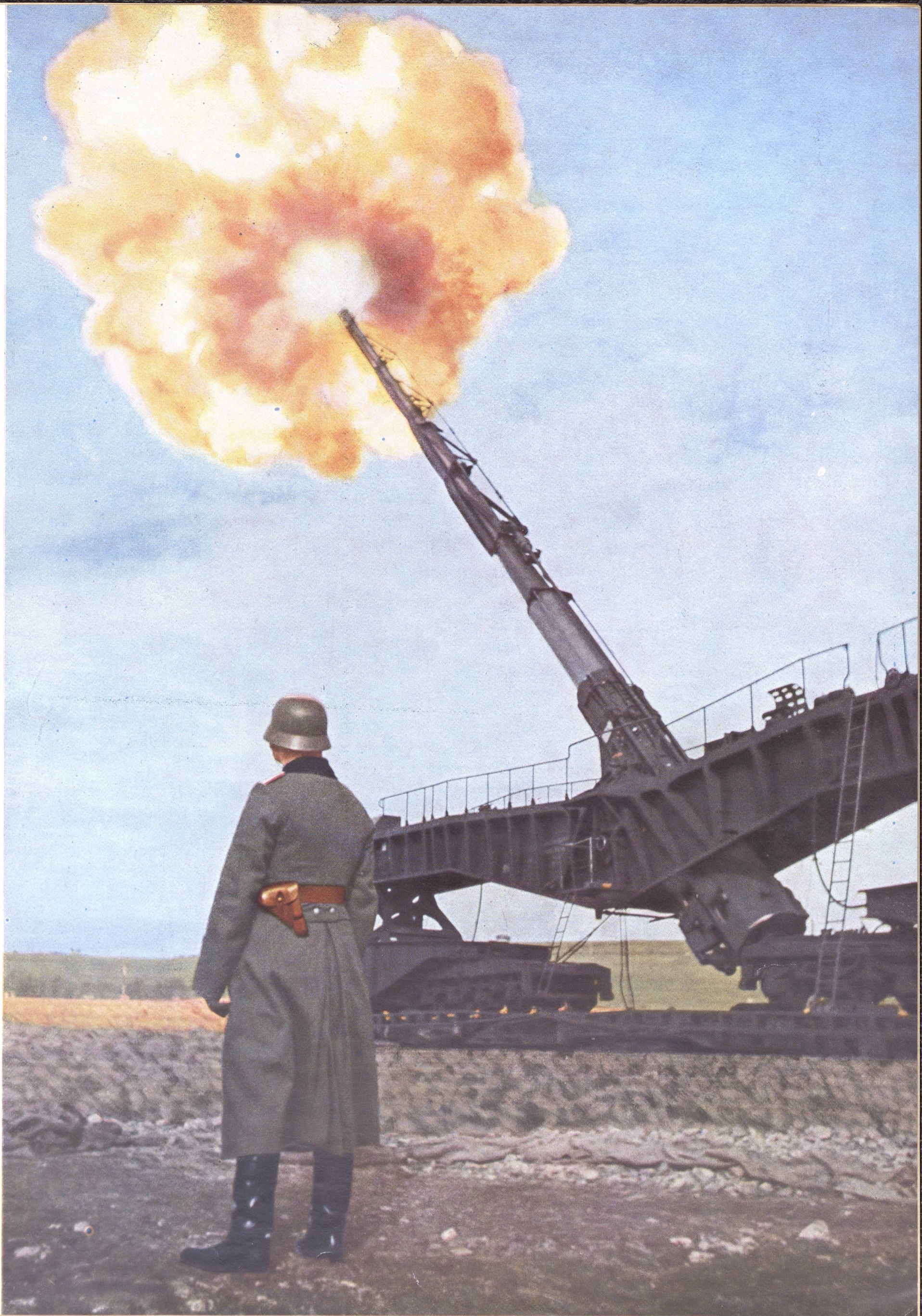
Ferdig til avfiring

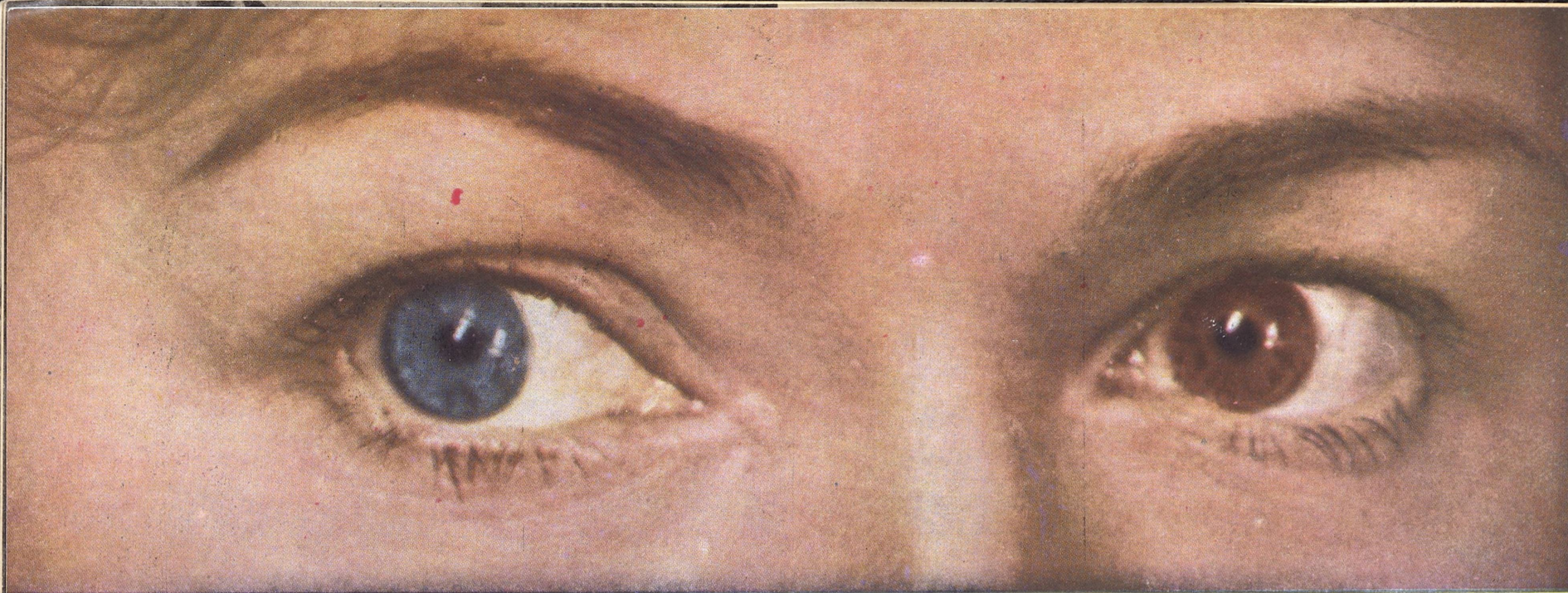
Granaten er lagt inn. Avfyringsartilleristen trekker med et kraftig rykk i startsnoren. (Til venstre)

En tett sky over munningen

Granaten har forlatt røret og er på vei mot målet (Bilde til høire)

Til venstre blått, til høire brunt?

Har naturen ikke kunnet bestemme sig da den ga denne unge piken øienfarven? Legg hånden over den ene halvdel. Hvilket øie synes De best om?

En blond blåøiet type?

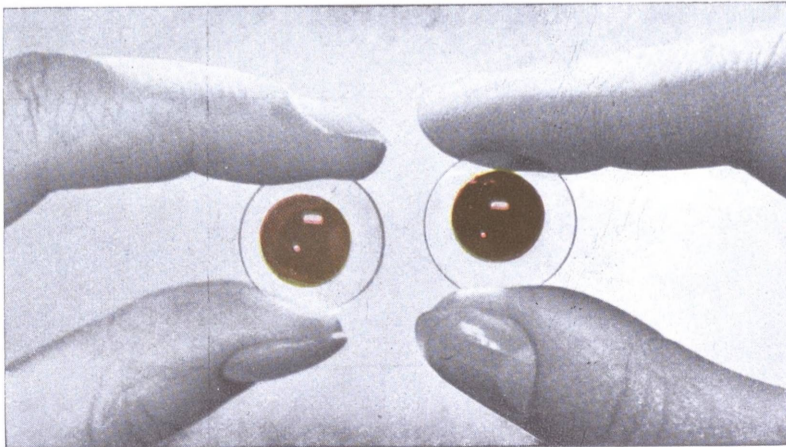

Øienfarve slik eller slik?

Er dette det riktige ansikt for brune øine?

Det er det samme ansikt tre ganger. Den unge piken er av øienlægen forordnet farvede glass, tynne glasskåler (bildet til høire) som blir satt inn under øienlokkene og brukes isteden for briller

Briller og lorgnett er uunnværlig for folk som ser dårlig. Men damer — og da særlig de vakre — går ikke gjerne med briller eller lorgnett. For dem laget den tyske optiske industri fastsittende glass, som får den tilpassede slipning for enhver øienfeil. De blir satt inn under øienlokkene og er fullstendig usynlige; de er dessuten behagelig i bruk, når man har vennet sig til dem i løpet av noen dager. For øine, som er følsomme for lys kan man også få farvede glass. Farven demper lyset og — gjør blå øine brune

Europa må forvandles til en blomstrende have

økonomien. Frukt og grønnsaker blir imidlertid ikke produsert så meget av bønder som av gartnere og vindyrkere. På grunn av industrialiseringen var gartnerstanden i Tyskland i det 19. århundre skrumpet meget sammen. I de andre store europeiske land var det likedan. Den europeiske menneskehets hurtig stigende behov for grønnsaker kom altså slike land til gode, der, som f. eks. Nederland, med letthet kunde innstille sig på utvidelse av produksjonen. I disse land blev nå grønnsaker fremstillet på industriell basis, akkurat som man på andre steder laget lommekniver og automobiler. Det europeiske menneskes lengsel etter forfedrenes haver blev dermed imidlertid ikke imøtekommet. Men omsvinget i ernæringen medførte dog at man overalt skjenket gartnerstanden fornyet oppmerksomhet. De vitenskapelige gartnerforeninger tok et mektig opsving og overalt blev der gitt støtte til fagskoler og studieselskaper for gartnere. Gartneryrket blev et nytt ideal, og folk spurte sig selv, hva det kunde komme av, at dette skjønne yrke var kommet så i bakgrunnen. Det var jo et yrke som gjorde det mulig for en dyktig mann på et ringe område å ernære sig selv ved sunt arbeid. Da jo gartneren ikke må bo langt unna den by som kjøper hans produkter, begynte man å innse at gartnerstanden ikke bare kunde utfylle tomrummet mellom by og land, men sågar være den bro som forbinder dem.

På denne måte fikk folk øinene op for de gamle sannheter, og da tyskerne så sig om i sitt eget land, bemerket de en landsdel som nesten var blitt forskånet for alle kriser og en overdreven industrialiserings feiltagelser og det fordi, at beboerne av denne landsdel aldri hadde latt sig skille fra sine forfedres havedyrkningsideal. Denne landsdel var Schwaben. Schwaben, den tyske dikterkrok, hvor også Friedrich von Schillers geni utfoldet sig, hadde skapt en betraktelig industri uten å skille sig av med sine haver. Industriens metall- og glassarbeidere driver sine havebruk således som også fabrikkierne gjør det den dag i dag. Og på de tider av året, hvor menneskenes hele flid må konsentrere sig om havedyrkingen, da går dette arbeid foran industrien, uten at industrien i det store og hele kommer noe til kort ved det.

Et havestykke på 400 m² — grønnsaker for 4 personer

Gjennom de nye ernæringsmetoder blev lysten til havebruk ikke bare en følelsessak, men en bydende økonomisk nødvendighet og således opsto på ny tanken om havebyer som det ideale. Det er jo intet vunnet ved å gi industriarbeideren et kremmerhus med blomsterfrø i hånden, hvis man ikke kan gi ham mulighet til å dyrke så meget jord at han kan tilfredsstille sin families behov for frukt og grønnsaker. Med dette ideal for øie var havene i forstedene altfor små. Man har regnet ut, at en familie på fire personer må ha en have på 400 m² for å kunne dekke sitt eget behov for grønnsaker.

Dette er altså idealet. Det er på

langt nær virkeliggjort, men man har i ethvert fall målet for øie.

La oss nu se på de midler og muligheter som står til forføining for å nå dette mål. Først en foreløpig status. I de siste 40 år har havebruksforholdene i Tyskland bedret sig betydelig, spesielt i årene etter 1933.

Fremfor alt underkastet man spørsmålet atter en grundig undersøkelse og kom til det resultat at sværmeri og virkelighet var forskjellige ting. Det er ikke enhver manns sak å forsøke sig som gartner i fritiden, man må ikke bare ha lyst på dette arbeid, men man må også forstå sig på det. Man fant at „smågartnerne og kolonihavegartnerne“ foreninger kunde brukes som organer for å utbrede og utdype havebrukskunnskapene og innrettet dem derefter. Det neste skritt var myndighetenes inngripen. Den tyske arbeidsminister bestemte, at der i Tyskland ikke måtte settes i gang bygg av boliger i samlede blokker, med mindre der var sørget for tilstrekkelig have-terreng for en tredjepart, eller i det minste for en fjerdepart av leieboerne. På denne måte vil „Schrebergärten“ etter hvert forsvinne, og gi plass for riktige haver.

I 1938 flere tyskere beskjeftiget i havebruken enn i rustnings- industrien

Hvorledes ser det nå ut med faggartnerne? I 1938 produserte Tyskland for 1¼ milliard mark havebruksprodukter. Det tilsvarer nøyaktig produktionsverdien for jern- og automobilindustrien på samme tid. I 1938 levde syv hundretusen mennesker av fremstillingen, forarbeidelsen og fordelingen av havebruksprodukter. Det vil si flere mennesker enn det på den tid var beskjeftiget i rustningsindustrien.

Herunder må man ta i betraktning, at i de foregående år hadde landbruksministeren forbudt utvidelsen av handsgartneriene; det vil nærmest si, at de kultiverte arealer ikke måtte økes. Denne forholdsregel blev tatt for å tvinge gartneriene til en intensivere bearbeidelse av jorden og for å utdype gartnerens tekniske kunnskaper. Dette interessante eksperiment blev avbrutt, da krigen brøt ut, men selv om det ikke blev ført helt til ende så kan man dog si, at det lyktes. Gartnerienes produktionsstigning var helt åpenbar og kom til uttrykk i de stadig høiere produktions-siffer. Denne produktionsøkning var bare mulig derved at gartnerens praktiske og vitenskapelige utdannelse blev drevet med stadig større kraft.

Det synlige uttrykk for denne utvikling i Tyskland var forlegningen av „Prøve- og forskningsanstalten for havebruk“ fra Dahlem, en av Berlins forsteder, til Marquardt i nærheten av Potsdam, hvor staten har erhvervet et stort terreng på ca. 6300 ar og hvor der for tiden oppstår en helt ny forskningsby. I Marquardt driver man ikke bare på med forskning, her finnes også Europas største fagskole for gartnere.

Det gis to slags faggartnere i Tyskland, nemlig håndverkere og akademikere. For dem begge er „Prøve- og forskningsanstalten for havebruk“. Den avdelingen, hvor akademikerne blir utdannet, er tilsluttet Friedrich-Wilhelm-Universitetet i Berlin. Her kan akademiske gartnerne ta eksamen som diplom-jordbrukere. Ved siden av disse to hovedgrupper gis det

ennå en tredje gartnerstand i Tyskland; de kalles „havebyggere“.

Disse er både praktisk og akademisk utdannede gartnere, der utøver sitt fag under kontroll av rikskulturkammeret, som på sin side er ansvarlig overfor staten. De inntar i Tyskland omtrent den samme stilling som læger og sakførere. Da det arbeid som disse havebyggere utfører, er anerkjent som kulturarbeid, har de ikke lov til å gjøre bruk av skrikende reklame og deres honorarer er fastsatt ved lov. Deres opgave er å overføre havebrukets idealer og erfaringer i den praktiske virkelighet. Dette interessante fag har en viss likhet med arkitektenes, men deres byggematerialer er jord og blomster, trær og busker.

Naturen må gjenerobres

Ikke bare i Tyskland, men også i andre land har man erkjent viktigheten av naturens gjenerobring. Ved slutten av det forrige århundre begynte de europeiske gartnere med den skikk å møtes på internasjonale kongresser. Siden har det funnet sted tolv slike kongresser. Den siste internasjonale havebrukskongress fant sted i Berlin i 1938 og var besøkt av representanter for 42 nasjoner.

I Tyskland gis det et gammelt havebruks-selskap, en forening av amatører, forskere og praktikere. Dette gamle selskap har man gjort til en hovedorganisasjon for alle havebruksinteresserte og innlemmet den i Rikets landbruksstyret. Denne organisasjon har ikke bare å gjøre med de syv hundretusen mennesker som lever av havebruken, men også med de mange millioner smågartnere. På grunn av sin offisiøse karakter er organisasjonen i stand til umiddelbart å gjøre alle enkeltpersoner delaktig, ikke bare i statens omsorg, men også i dens eventuelle ønsker.

På dette grunnlag håper Tyskland å kunne nå sitt mål, det å gjøre kontinentets kjernestykke til en eneste blomstrende have. Men det gjør sig også håp om, at de andre folk på kontinentet vil bekjenne sig til de store havebruksidealene i bestrebelsen etter å gjøre hele Europa til en eneste stor have.

Her åpner der sig store perspektiver. Skog og mark og vassdrag vil kunne innordnes under disse nye synspunkter. De europeiske skoger skal ikke lenger være en treproduksjonsanstalt, hvor der bare drives rovdraft. Vassdragsreguleringene skal ikke bare steilt rette sig etter de trafikkmessige fordringer, men også ta hensyn til jordbruket. Det er ikke bra at elvedragene alltid forkortes og gjøres rette. Her kan der tas vidtgående hensyn til havebruken. Hvis man går frem på denne måte, så kommer man av sig selv til begrepet „landskapsutforming“, som er en av forutsetningene for å nå målet for det store europeiske haveområde.

For hundre år siden nesten ukjent — idag et viktig næringsmiddel

Fra Nordkap til Middelhavet, fra sumpene ved den russiske grense til Biskaiabukten, lever der 240 millioner europeere under de forskjellige klimatiske betingelser og avler produkter og låger havekulturer som på den skjønneste måte kan supplere hverandre. Tenk bare på det, at i den be-

rømteste franske kokebok, „Smakens fysiologi“ av Brillat-Savarin, som blev skrevet for omtrent 100 år siden, er tomaten ikke nevnt med et eneste ord. Idag kan den europeiske matlagning ikke være den foruten. På samme måte som europeerens spiseseddel blev beriket med tomaten, så vil der også dukke op utallige andre muligheter, bare Europa kommer inn i en mer intensiv tanke- og vareutveksling.

Et lite overblikk: Det gis nå engang i Europa import- og eksportland for blomster, frukt og grønnsaker. Importlandene er Norge, Sverige og Finland. Norge innførte det meste av sine grønnsaker fra oversjøiske land. Utviklingen av den nåværende krig gjorde det nødvendig for Norge å innføre frukt og grønnsaker fra de europeiske land. Den stiller imidlertid Norge også overfor den oppgave å tenke på en sterkere utvikling av sin egen produksjon. Med sin overordentlig billige elektriske kraft og den rikelige solbestråling i landets indre kan der i Norge anlegges driv- og plantehus.

Sverige og Finland avler bær i skogene og islandsrose De svenske epler er berømt. Til Sverige og Finland innføres grønnsaker, blomsterløk, roser og frøsorter. Frankrike kan bli et førsteklasses eksportland, når de gode krefter i dette land får satt sig igjennem. Frankrikes fruktbare jord, de gamle frukt-distrikter i Bretagne og Normandie kan utbygges til kultivering av tidlige grønnsaksorter og av frukt, som godt kan konkurrere med så førsteklasses produkter som de italienske.

Målet er: Friske grønnsaker på enhver tid av året

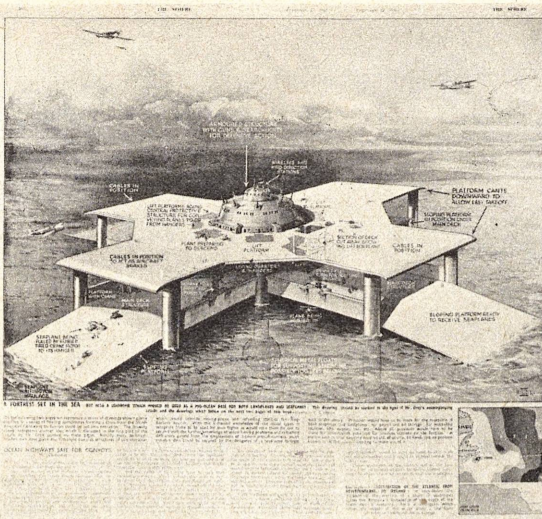
Italia får stadig større betydning som grønnsakproducent. Landets rikdom av klimatiske nyanser gjør det mulig å produsere blomkål fra november til april, salat i desember og tomater fra mai til september. Når Europas kultiveringsmuligheter får den riktige støtte og likeså dets transportmuligheter, da kan europeeren til enhver tid av året ha frisk frukt og grønnsaker på bordet, helt bortsett fra de moderne metoder til å holde varene friske. Spania for eksempel har foruten tomattyrdningen på de kanariske øier ennå ingen egen grønnsakdyrking av større målestokk. De sydøstlige land, Romania, Bulgaria og det tidligere jugoslaviske område med deres produkter: plommer, druer, jordbær, nyper, medisinske urter og krydderivekster er blitt altfor lite påaktet og utforsket av nordeuropeerne. Belgia og Nederland er hver på sitt vis viktige havebruksland. Som grønnsakproducent er Nederland riktignok utrustet på en bedre og bredere basis. I tidligere år har Belgia innført meget grønnsaker fra Frankrike og Nederland, fordi det har konsentret sig om slike spesialiteter som schikoree og de berømte petits bois, de grønne erter. Eksporten av druer fra Bryssel er bekjent. Nederland med sine gunstige vann- og gjødningsforhold leverte grønnsaker og blomster.

På slagmarkenes himmel avtegner sig således visjonen om det kommende havebruksland Europa, som gjennom sin organisasjonsevne, gjennom sin kjærlighet til naturen og ved sine tanke-kraft kan og vil bli et paradisk midt i verdens hjerte.

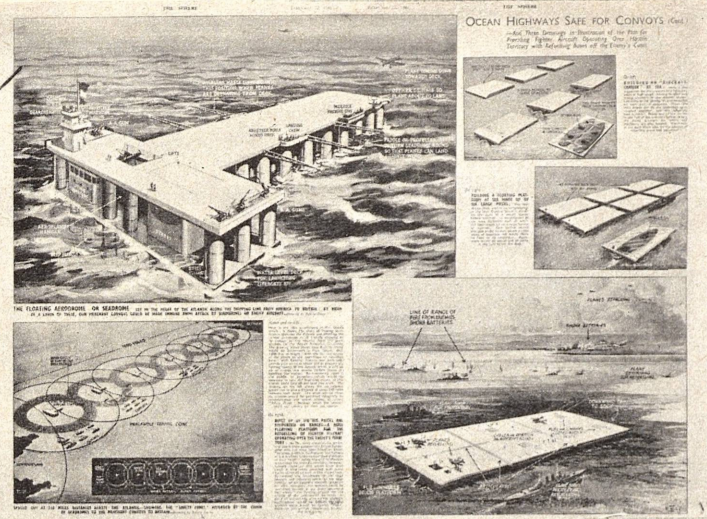
Lehnau

SLUTT

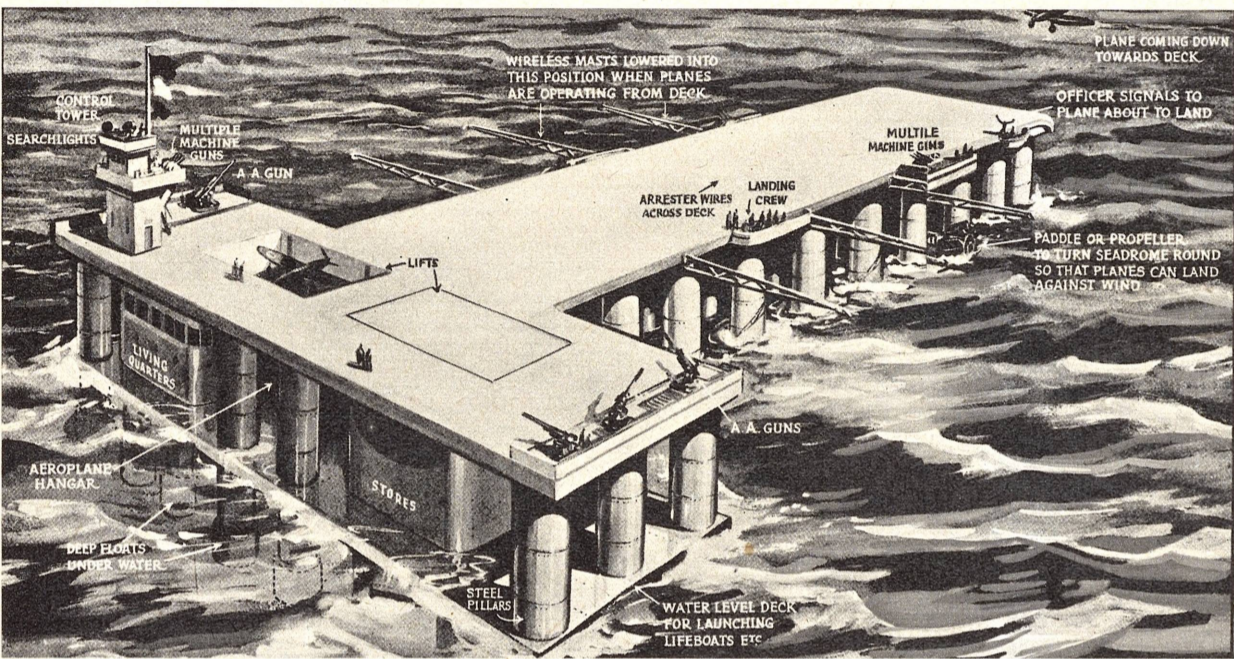
Making the OCEAN HIGHWAYS SAFE FOR CONVOYS
 The Construction of Seaplanes, in a Series About the Atlantic, Would be a Temporary Expedient to Safeguard Against Submarine Attacks on Convoy Routes. Their Construction and Possibilities Discussed by C. G. CASEY

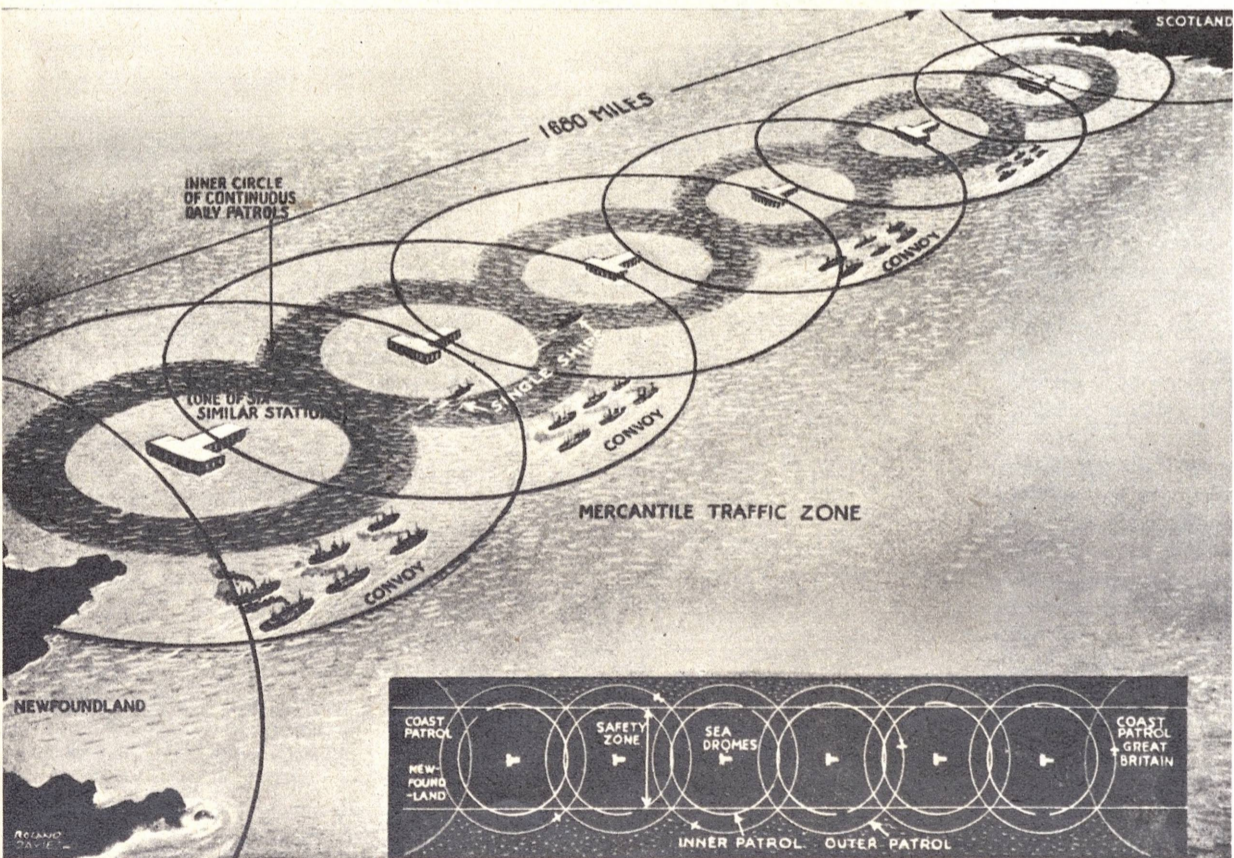
HOUSING PROBLEMS in connection with the Atlantic Seaplanes. A view by HENRY J. SMITH

Fem sider fra „Sphere“: Det engelske tidsskrift „Sphere“ fremkommer i denne artikkel med forskjellige forslag om hvorledes de for England så livsviktige konvoier mellom USA. og England kan bli fullstendig beskyttet mot tyske angrep ved hjelp av kunstige flytende øier, som er ankret fast til havbunnen. Samtidig foreslår tidsskriftet å anvende disse øier som startplasser for ily under en engelsk invasjon på tysk område. Vi gjengir her noen bilder og tekststavsnett fra denne artikkel

En flytende flyhavn eller sjøflyplass, som skal anlegges midt i Atlanteran på skibsruten mellom Nord-Amerika og Storbritannia. Herom skriver den engelske medarbeider riktignok blant annet: „Man har foretatt eksperimenter med en del modeller av noen meters lengde og bredde, men forat regjeringen skal kunne gjøre sig op noen mening om hvorvidt noen av typene er anvendelige, må slike forsøk utføres i en større målestokk. Ved forsøk med en modell på femteparten av naturlig størrelse under ikke allfor sterk sjøgang i en noenlunde lun bukt, vilde man kunne fastslå om en sjøflyplass vilde kunne stå sin prøve under en storm i Atlanterhavet . . .“ Man er altså ennå ikke en gang kommet over forsøksstadiet

Den egentlige idé: Etter engelsk optatning vilde seks slike flyplasser med 300—400 kilometers mellomrum på det smaleste sted mellom Newfoundland og Skottland være tilstrekkelig for å tilveiebringe en sikker konvoirute helt beskyttet av ily. De vanskeligheter som forankringen av slike flyplasser byr på, fremgår av de opplysninger som engelenne selv fremkommer med. Disse påviser, at man må anvende ankre og ankerkjettinger av flere tusen tonnns vekt eller også slike kabelforankringer som brukes ved hengebroer — noe som først måtte uteksperimenteres. Disse ankerkjettinger måtte — midt i Atlanteran — på mange steder være over 10 kilometer lange

Litt om „5:1 = dumhetsfaktoren“

Det engelske tidsskrift „Sphere“ offentliggjør en artikkel, som utvilsomt påkaller alle englenderes største interesse. Den befatter sig nemlig med spørsmålet om sikringen av konvoier på samferdselslinjene mellom England og USA. Det engelske blads redaksjon bemerker innledningsvis, at „her behandles et tema av overmåte stor betydning for hver og en av oss. Den sjøvei som forbinder dette land med De Forente Stater og Canada er vår livsåre: uten denne er vi fortapt, eller i ethvert fall meget hindret i vår kamp mot Tyskland . . .“ Vi vil derfor ikke unnlate å gjøre våre lesere bekjent med det engelske tidsskrifts planer, men gjengir dem riktignok under det motto, som den engelske forfatter selv burde ha satt over artikkelen

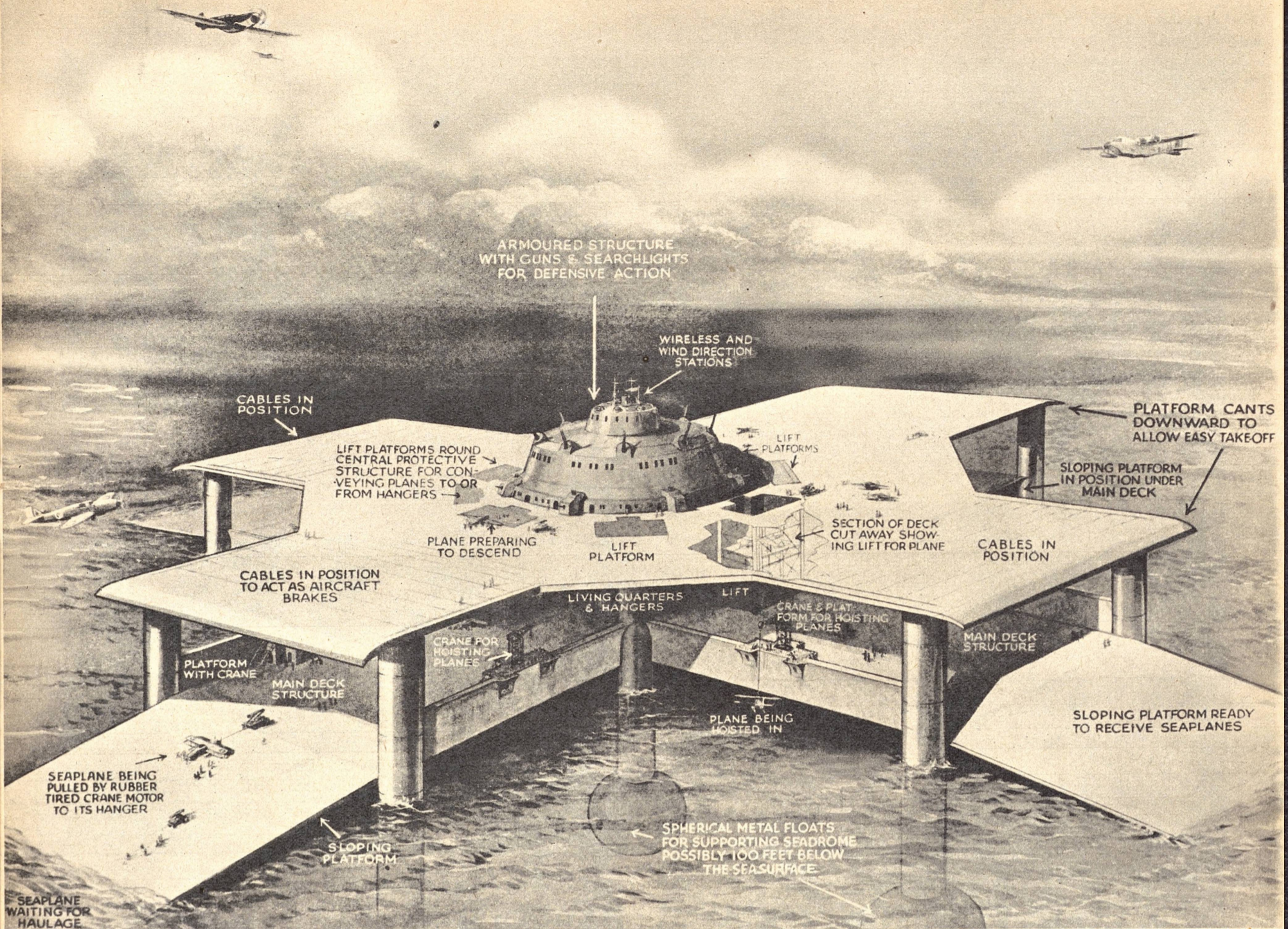
For sent!

I hvilken grad slike planer kommer for sent, fremgår av et særlig interessant avsnitt av artikkelen i „Sphere“, hvori forfatteren bl. a. skriver:

„For flere år siden blev jeg opmerksom på et psykologisk faktum av største interesse, som jeg den gang betegnet som „5:1-dumhetsfaktoren“. Hvis De ønsker å bringe på det rene hvor lang tid det tar å lage noe nytt, eller hvor lenge det varer før det kan tas i bruk, da må De innkalkulere den tid som vilde medgå hvis alle som hadde med saken å gjøre, fra konstruktøren til forbrukeren, var ivrige og intelligente mennesker, som vilde gjøre sitt ytterste for å sette den igjennem. Hvis De så multipliserer den utregnede tid med 5, så kommer De til et noenlunde riktig resultat.

Inntil idéen får overvunnet innvendinger fra offisielt hold, offentlige funksjonærers treghet, interessentgruppers vel overlagte hindringer, teknisk konservatisme, kortsynthet fra handelens side, oplagte ulykkestilfeller (av teknisk eller personlig natur), de forskjellige sabotasjeakter fra de ovennevnte interessentgruppers side, kort sagt, inntil alle feil og dumheter er overvunnet, vil der være medgått en så lang tid, at min 5:1-dumhetsfaktor i forbausende grad viser sig å være riktig. Jeg kan trekke frem kjensgjerninger og tall fra alle mulige områder som bevis på dette — for eksempel panservognene fra 1914, som først blev tatt i bruk i juli 1916, fallskjermene fra 1916—17, som først i årene mellom 1925 og 1930 blev overtatt av RAF. Derfor bør vi ikke ha allfor stort håp om at sjøflyplassene vil bli bygget ennå i dette år eller i det hele tatt under den nåværende krig.

Et enklere forslag, flåteprosjektet, som er uttenkt av en engelsk jaktflyver, blir likeledes forelagt de engelske lesere. Pongtonger og skib, forsynt med like store plattform, skal samles på en forut bestemt plass og der settes sammen til en flyplass. I skibene skal der oplagres brennstoff for kampflyene, som skal mellemlande på disse plattform for å tanke og således få en større operasjonsdyktighet og en mer omfattende aksjonsradius. Men forfatteren av artikkelen i „Sphere“ har selv

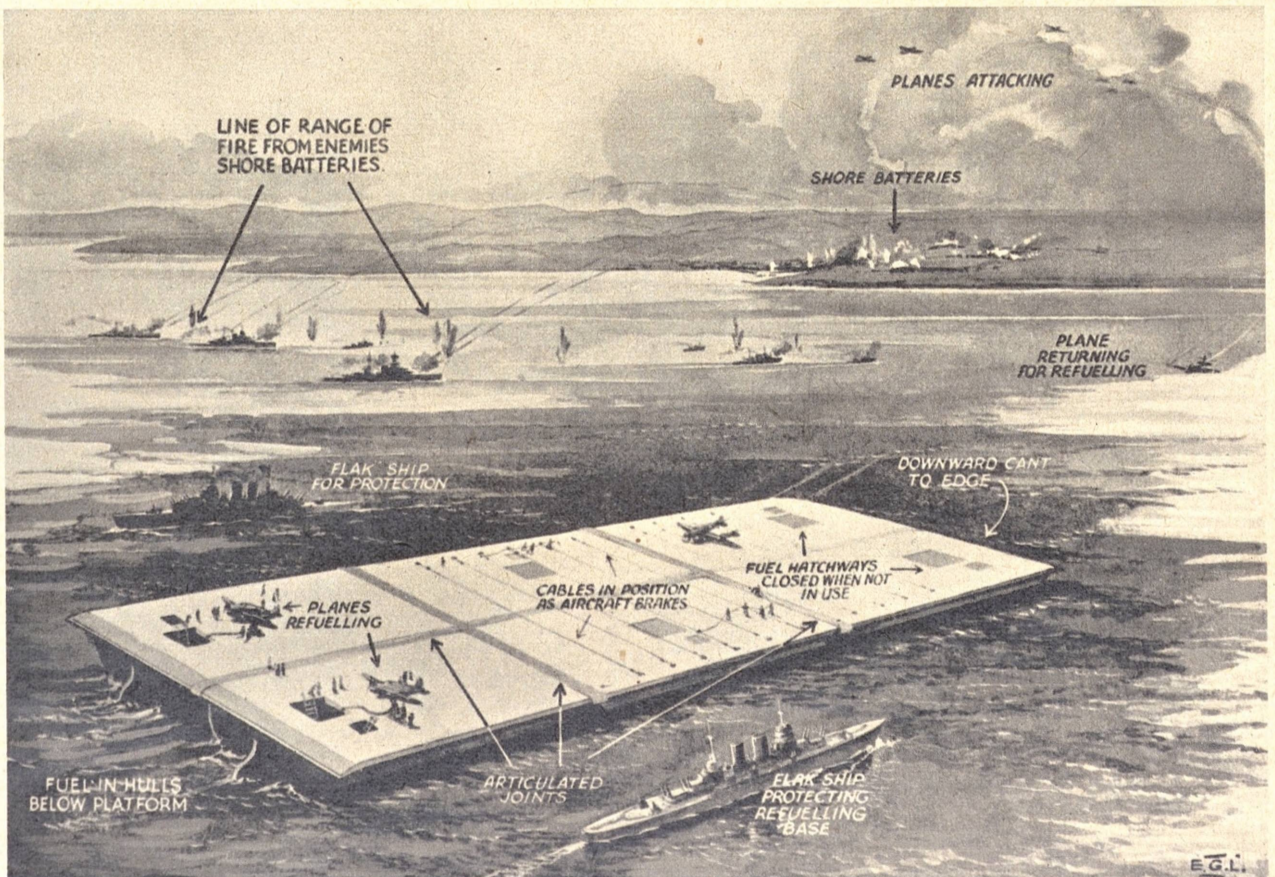

En festning midt ute på havet, men også en sjøflyplass, som måtte kunne anvendes som et støttepunkt midt ute i oseanet. Ifølge den engelske fremstilling måtte den være utstyrt med lande- og startplasser for fly, med radio, med hangarer og heiseapparater for fly, med pansret luitvernsstand, med sove-, bade- og spiserum for besetningen, kort sagt med all mulig ønskelig komfort. Dessverre er den ennå ikke bygget og dag for dag senkes mange tusen tonn uerstattelig skibsrum på havets dyp og tiden går...

de største betenkeligheter: På grunn av sjøgangen vil forbindelsen mellom de enkelte deler ganske sikkert løse eller plattformen vil komme i en uregelmessig, slingrende bevegelse og således være utjenlig for start og landing. „Av denne grunn må vi dessverre gi avkall på flåteprosjektet”, sier han. „Brukbarheten av en svømmende flyplass eller flyhavn avhenger av om man ved sterk sjøgang kan forføie over en forholdsvis ubevegelig plattform. Hovedsaken ved en sjøflyplass er at fløtørene ligger dypt nok under vannspeilet til å bli unndratt bølgegangens innflytelse. Da bølgebevegelsen blir mindre jo dypere man kommer, så må de forskjellige bevegelsesstadier utligne hinannen slik at støttepillarene forblir ubevegelige.

Det å finne ut hvorledes denne bevegelse kan unngås, er et kinkig hydrodynamisk og hydrostatisk problem og allerede en grunn til at der må bygges en stort anlagt modell, og det hurtigst, for at man grundig kan få prøvd de forskjellige konstruksjonstyper. Problemet er av så ren teknisk natur til at vi her ikke kan komme nærmere inn på det og jeg frykter for at vi kommer til å støte på store vanskeligheter under bygningen, ja sogar allerede når modellen skal lages...

Forfatteren medgir altså, at det hovedsakelige problem ved disse flytende øier, nemlig selve flyteproblemet, aldeles ikke er løst. Men allikevel kaster han de engelske patrioter blå i øinene.

En annen idé: En sammensatt flytende plattform, som bæres av seks pongtonger, anvendes av kampfly under invasjon på tysk område. Hva artikkelens forfatter selv synes om dette forslag, siterer vi i teksten — det er intet annet enn en rus for de engelske leseres fantasi, en fantasi som aldri vil bli til virkelighet

I ROMA

Padua, Milano, Cremona, Florenz og Neapel resiterte Asta Sühnhaus høi tankerik lyrikk, kjærlighetsdikte og ballader. Italienerne, vant til deres eget vokalrike og velklingende språk, bekreftet stadig hvor vakkert de tyske kunstneriske ord kan klinge. — En enestående oplevelse for resitatrisen og hennes publikum som kappes om å få et autogram til minne om aftenen

I BERLIN

spilte den store spanske fiolinist Juan Manén „djevletriller-sonaten“, den gamle italienske fiolinvirtuos Tartinis demonske drømmevisjon. Det tyske publikum lyttet spent til spanierens strålende passasjer. Han er en av de meget få nålevende kunstnere som behersker denne vanskelige sonate

Glockengasse 4711

Det minneverdige og historiske hus i Glockengasse i Köln ved Rhinen, hvorfra den vellykkede "4711" gikk over hele verden. I dag - en verdensberømt betegnelse på ekte Kölner vann og de mange andre parfimer og skjønnhetsmidler som huset 4711 har skapt i så høi kvalitet og så rikholdig utvalg. I alle deler av verden reklamerer de for fullkommen tilforlatelighet, høieste fremragenhets og mønsterverdig kvalitetsarbeide.

4711 - Gjemmen kvalitet - et verdensmerke

Nº 4711.

+ Fra Glockengasse - over hele verden. +

Telefunken-tonen har verdensry

og gjør Telefunken Safir (T 065 WK/GWK) like så ettertraktet for radiomottagning som for grammofonoverføring.

Som en av Telefunken-musikantene i den nye radio-serie 1940/41 er den i hver detalj konstruert for naturtro gjengivelse.

Denne 6-krets, 5-rors super gir ikke alene stor fjernmottagningsstyrke særlig på det populære kortbølgeområde, men den gir stasjonene med en slik kvalitet at hvert eneste konsertprogram blir en ekte musikalsk nytelse.

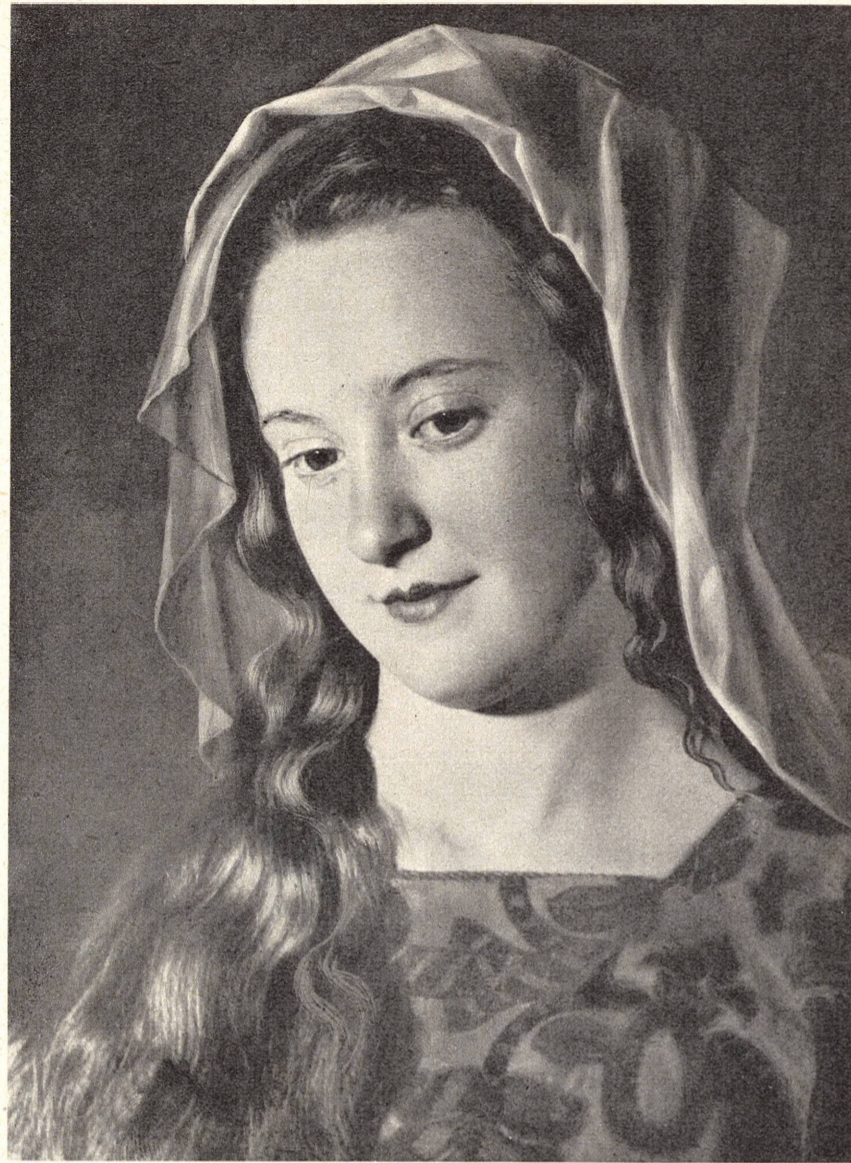
Safir er enkel å betjene og har dertil et utseende som gjør den til en pyrd for ethvert hjem.

100.000.000 Telefunken-rør:

er spredt ut over ca. 70 av jordens forskjellige land og har befestet den tyske radioteknikks berømmelse. I dag er Telefunken-rørene — den »harmoniske serie« — bæreren av de fremskritt som i form av klangkvalitet og stor yteevne særpreger den moderne radioteknikk.

TELEFUNKEN

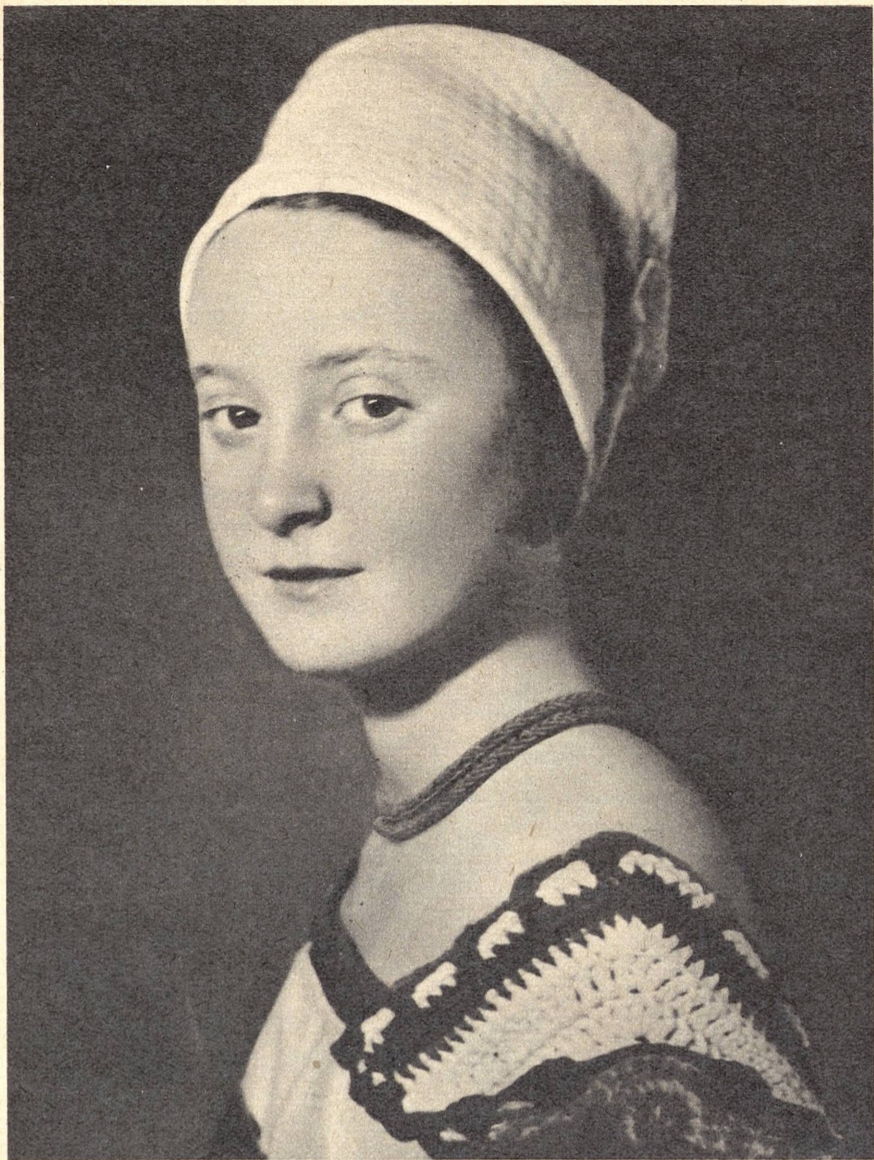

Et nyopdaget kvinnebilde fra middelalderen? Stammer det fra Albrecht Dürer eller fra Baldung Grien? Et ansikt fullt av inderlighet smiler stille, drømmende . . .

Og her en plastikk av tre eller sten. Man tenker på Tilman Riemenschneider eller kanskje på en italiensk mester-kanskje på Luca della Robbia. Men hva er det egentlig? Er ikke hodet det samme som det ovenfor . . . ?

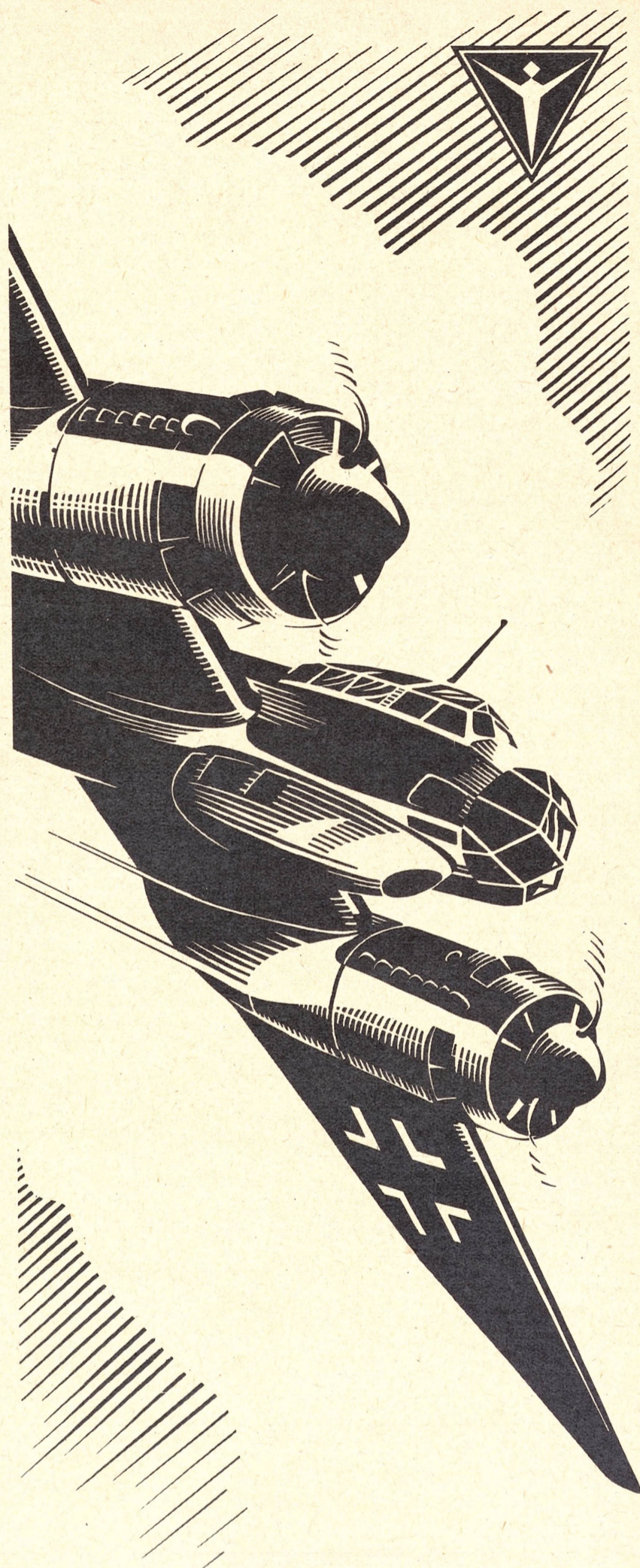

Gåten blir enda større: Her smiler da virkelig for tredje gang den samme kvinne til oss! Bare at det denne gang kunde være et bilde av en hollender, en borgerinne eller aristokrat, malt av Vermeer van Delt

En, to, tre — forvandle dig!

Det evige ansikt, som mennesket bærer, er det som ser på oss her. Et symmetrisk, lyst ungpikesansikt kan vise de mest forbausende forandringer, som kan forsterkes enda mer ved tilsvarende kostymer. „Kostymet“ dannes her ganske visst bare av et håndkle og noen støvekluter. De blev behendig drapert, og bare ved „plastikken“ fullkommengjorde gipsavstøpningen av et barnehode sceneriet.

Og som modell tjente . . . hushjelpen hos en fotograf! Han fikk en dag det innfall å se det tiltrekkende lyse ansiktet med de gamle mesteres øine. Og se der! Nåtiden forsvinner — og tusen år er som en dag

JU 88

JUNKERS FLUGZEUG- UND -MOTORENWERKE A.-G. DESSAU

KHASANA-KRONEN garanterer den samme gode kvalitet for alle kosmetiske preparater i Khasana-serien. Med samme ansvarsfølelse for kvalitet tar dyktige, utlerte krefter sig av alle våre andre verdenskjente artikler.

KHASANA Kosmetikk

Khasana dag- og natkrem
Khasana lebestift og rouge
Khasana ansiktspudder
Khasana neglelakk
Khasana øienkosmetikk

Navnet **PERI** sier alt

Peri barberkrem · Peri barberblad
Peri balsam · Peri fiksatur
Peri Hamamelis-krem
Peri Eucalyptus tannkrem

PARFYME Serier

PRERIE
PACIFIC
ISOLA BELLA
KHASANA

Dr. Karshaus

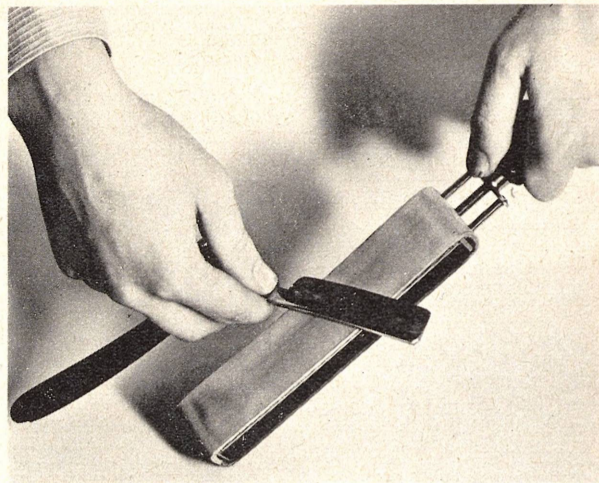
FRANKFURT AM MAIN

Forhandler: MIDELFART & CO. A/S
Oslo · Rosenkrantzgaten 3

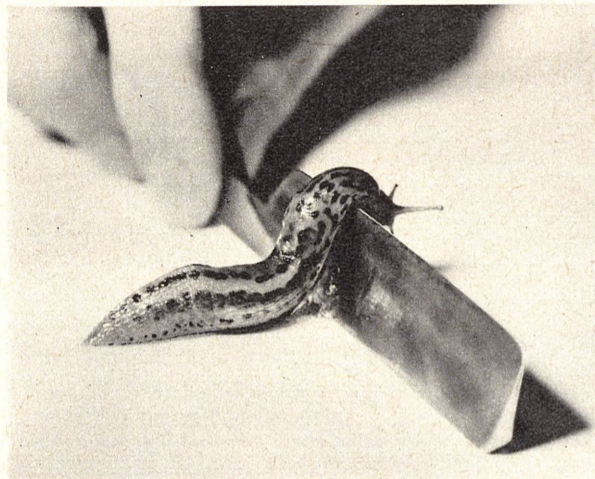
B O H N

Fakir- kunster i snegle- tempo

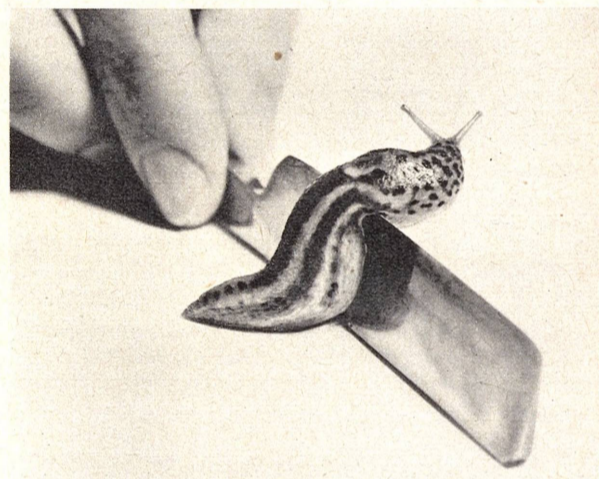
Et merkelig
eksperiment

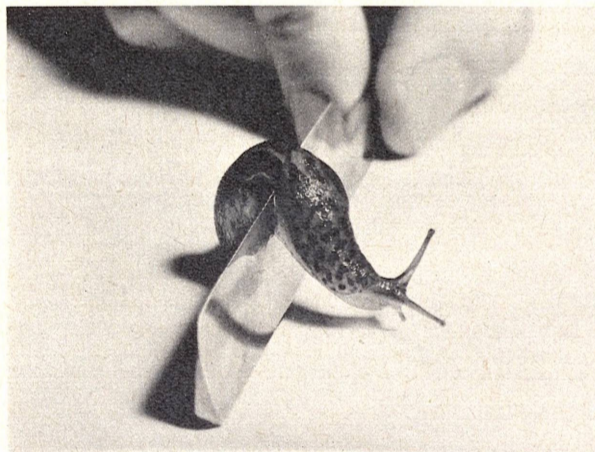
To menneskehender sliper en barberkniv. Omhyggelig, metodisk blir knivbladet skjerpert — men dette våpen, som ellers fører en seierrik kamp hver morgen mot hårde skjeggstubber, tjener denne gang til et lite vitenskapelig eksperiment:

Barberkniven blir nemlig holdt foran en snegle som et lite hinder. Uten å nøle kryper sneglen opp på den, skyver hodet langsomt over den hårskarpe egg... hva vil nå skje? Vil den skjære hodet av sig? Eller vil den i det minste såre sig slik at dens kropp vil gli bevisstløs ned? Sneglens følehorn tandler urolig frem og tilbake i den tomme luft...

... men utorstyrret skyver kroppen sig ellers. Rett før likevekten er nådd, bøier kroppen sig til og med høi, opp foran — det ser jo virkelig ut som veloverlagt selvmord! Snart vil vel den livstrette falle ned — skåret i to...? Men nei, her vises virkelig et lite under: en fakir balanserer rolig på tyntsløpet stål!

Og hele det farlige hinder blir overskredet uten den ringeste skade! „Svømmingen på det tørre“, slimet som sneglen avsondrer og hvorpå den glir fremover, har reddet den! Dertil kommer også dens uhørte elastisitet, smidigheten i legemet, som synes å bestå av en eneste myk muskel. Stille kryper fakiren videre — og sporene som blir igjen på barberkniven, viser hemmeligheten ved dens hell

Siste nytt . . .

Anvendt statistikk

Hvormange egg kommer der på hvert hode i London? Vi vet det ikke.

Londonerne vet det heller ikke. Men (gjennom „Daily Express“ av 19. mars i år) vet de hvor mange egg, der kommer på hvert hode av de fine ladies i Westend: nøyaktig fire stykker. Og også bokstavelig på hvert hode — til hårets pleie, d. v. s. bare eggeplommene. Hviten går i søppelbøtten.

„Daily Express“ finner at det er en skam.

Et „pent“ språk

Fra en fangeleir i Tyskland skriver grev Tarbat, major ved Seaforth Highlanders, til sin hustru at han studerer det irske språk og finner det meget pent. Etter krigen vil han så

kunne snakke med sine irske forpaktere på deres morsmål.

Det er meget mer sannsynlig, at de irske forpaktere etter krigen vil snakke med ham, og det i en så grov toneart, at han neppe vil finne irsk så særlig pent lenger.

Frivillig

— men det får da være grenser

I „Daily Telegraph“ den 3. mars beklager Mister Barkles fra Bournemouth sig over manglende forståelse for hans offervillighet. Han er sakfører og stillet sig som sådan til disposisjon for det lokale arbeidskontor.

Kontoret ga ham valget mellom å være kjøkkenkelner eller kalkbærer. Mister Barkles trakk sig derpå indignert tilbake. Dette er en manns skjebne, som ærlig vilde forsvare sitt fedreland — visstnok kun i embedsdrakt.

De undselige kvinner

„Daily Mail“ for 15. mars skriver: „Mister Bevin opfordret 100.000 kvinner til å melde sig som rustningsarbeidere innen fjorten dager. Etter fem dager hadde

hverken tusener eller hundrer meldt sig — bare noen hver dag. Her er noe galt fatt. Det er ikke første gang at der ikke blir tatt hensyn til slike oprop . . .”

Nu har „Daily Mail“ i lengere tid spekulert over de britiske kvinners „undselige“ optreden uten å kunne komme til et overbevisende resultat. Praktisk talt foreligger det bare to muligheter: kvinnene har enten ikke lyst eller de bryr sig ikke om det.

Det gjelder buksene

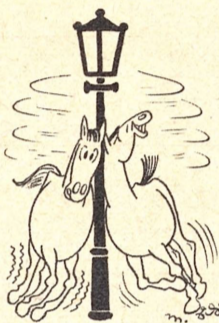
For å spare tøy foreslår „Daily Mail“ at Storbritannias unge menn inntil sitt 21de år går i korte bukser, såkaldte „shorts“. Det ser bedre ut og er også meget sunnere.

Ja, hvorfor ikke? Jo lengere krig, desto kortere bukser. På denne måte kjemper England til siste sentimeter.

Engelsk krigsmedisin

„Daily Mirror“ påstår at man med varmt ingefærøl kan berolige hester, som har fått et sjokk på grunn av flybomber.

En englander er ingen hest. En kan berolige ham med en flaske whisky. I nødsfall også uten på forhånd å skremme ham.

En feilaktig dom

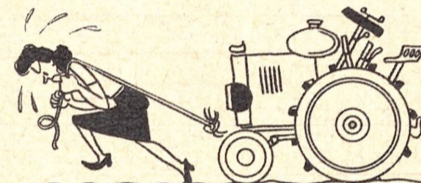
John Charles Loveless fra Bexley Heath alarmerte brannvesenet, skjønt kun et vannledningsrør var sprunget. Han måtte bøte 35 shilling, for at han i fremtiden bedre skulde kunne skjelve mellom ild og vann. Men hva vilde skje, hvis overdreven nytelse av „ildvann“ var årsaken til alarmen? — hvilket jo ikke er utelukket. Ja, så vilde John Charles Loveless være urettferdig dømt med akkurat en halvpart.

Utmerket, men . . .

En amerikaner, som har besøkt England, forteller i New Yorker „Herald Tribune“ om kvinnes prestasjoner i det britiske landbruk. „De er utmerkede traktorkjørere, men da de fleste av disse traktorene er gamle og mangler selvstarter, må motorene om morgenen startes av kraftige menn, og det strekker naturligvis ikke til for hele dagen.“

Det er altså som med ovner av tre: de brenner storartet, men ikke lenge . . .

Hvorfor avstandsmåler i søkeren?

Kameras med innebygget avstandsmåler har den fordel å være særlig „skuddsikre“. Når nu til og med avstandsmåleren er forenet med søkeren i et „vindu“, — som t. eks. ved CONTAX II fra Zeiss Ikon, — da kan en samtidig få skarphet og billedutsnitt som til enhver tid kan kontrolleres, selv i optagelsesøyeblikket. Men CONTAX II er ikke bare forsynt med denne praktiske målesøker. Den har dessuten en klimafast spalteluk-

ker av metall med hastigheter inntil $\frac{1}{1250}$ sekund, avtagbart bakstykke, som gjør filminnlegging og rensing av apparatet enkel og lett. Videre har den automatisk filmtransport og mange andre fordeler. Til Deres valg står dessuten 15 Zeiss-objektiver med bajonettfatning. Brosjyrer og alle nærmere opplysninger vil De få hos Deres Zeiss Ikon forhandler. Generalgentur for Norge: Skarpmoen & Co., Dronningens gate 36. Oslo.

Mesterfotos med disse tre: Zeiss Ikon kamera, Zeiss objektiv, Zeiss Ikon film!

1. Et mote-farvefoto skal tas! Blant en lang rekke av skisser forsøker man i fotoatelieret fremfor alt å bli klar over bildets art. Det gjelder å finne et originalt innfall, å stille modellen op i en omgivelse eller foran en bakgrunn, som virker overraskende og samtidig sterkt fremhever den modiske betoning

2. Er man først klar over det, blir kartoteket sett igjennem for å finne den som kunde egne sig best for optagelsen. All eftersom virkningen skal være, velger man en kapisøs, en elegant eller en sportstype. Da det skal være et farvefoto, må også modellens hårlarve tas i betraktning

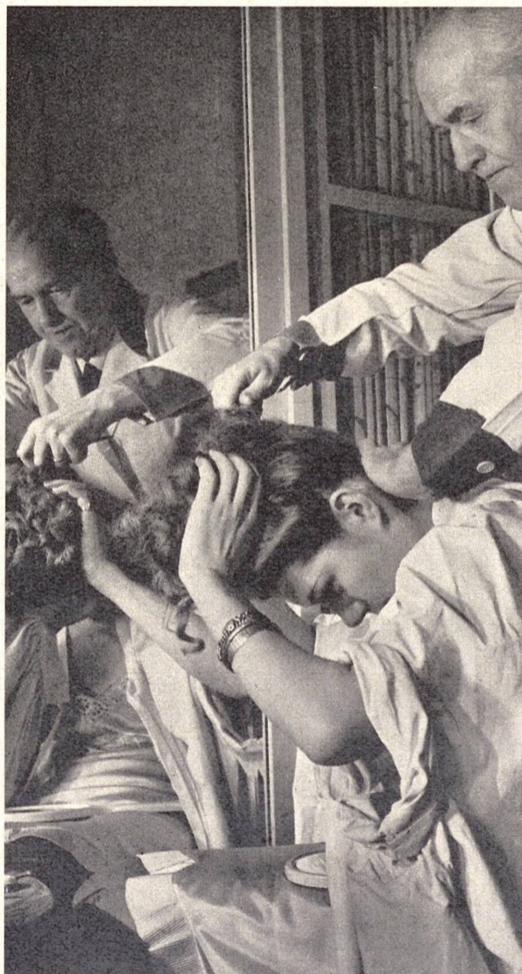
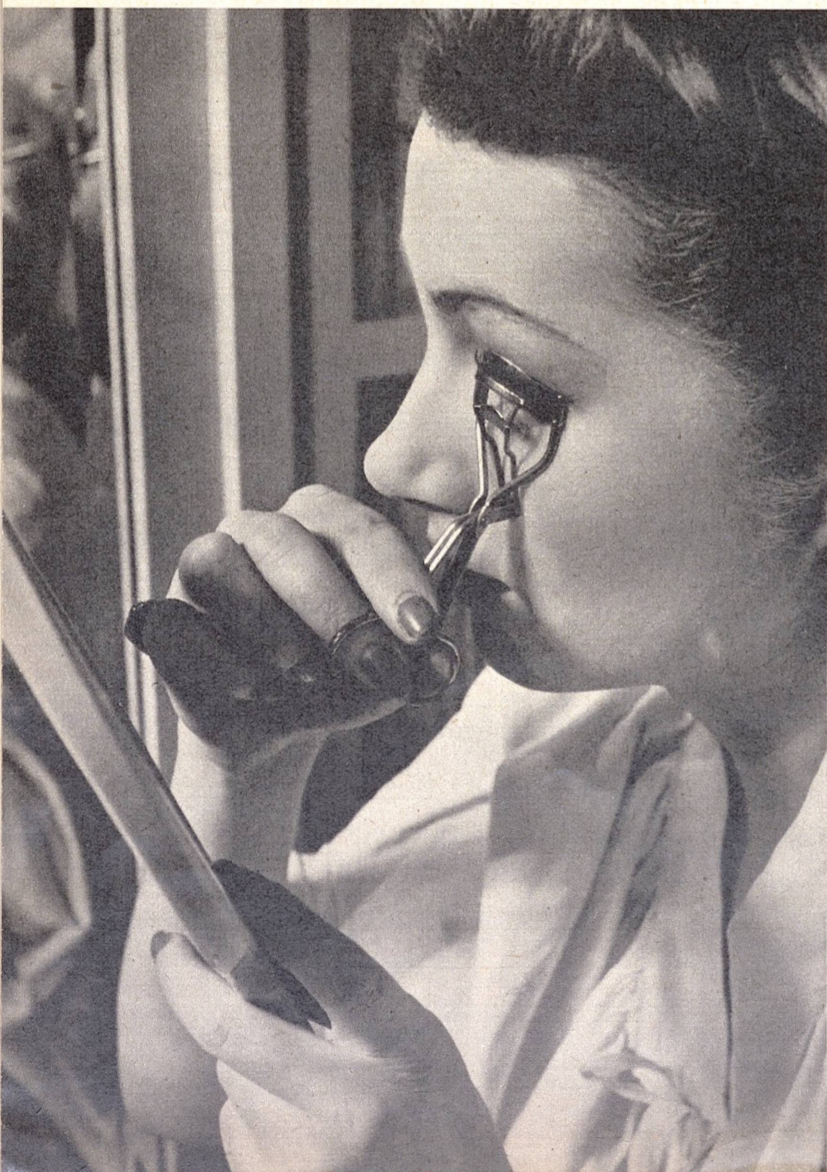
3. En mannequin blir ringt op: „Her er Karin! Ja? Jo, jeg har tid til det — godt, jeg skal komme!“ I fotoatelieret legger man lettet mikrofonen på — Karins type synes dem alle å være hellypferlig for det planlagte bilde. Virkelig heldig at hun var hjemme og kan komme!

Ti timer for å ta et bilde...

... og alt dette for et eneste farvefoto

4. Og Karin kommer vel fornudd. Hun blir stadig brukt som fotomodell! Og det er ikke bare at slikt blir godt betalt — man har jo også ærgjerrighet!

6. Men så kommer hun i hendene på irisøren. Han børster håret hennes høit op, legger det i en ny frisyre, av og til blir fotografen hentet for å se om det blir riktig slik, og så blir Karin ferdig sminket

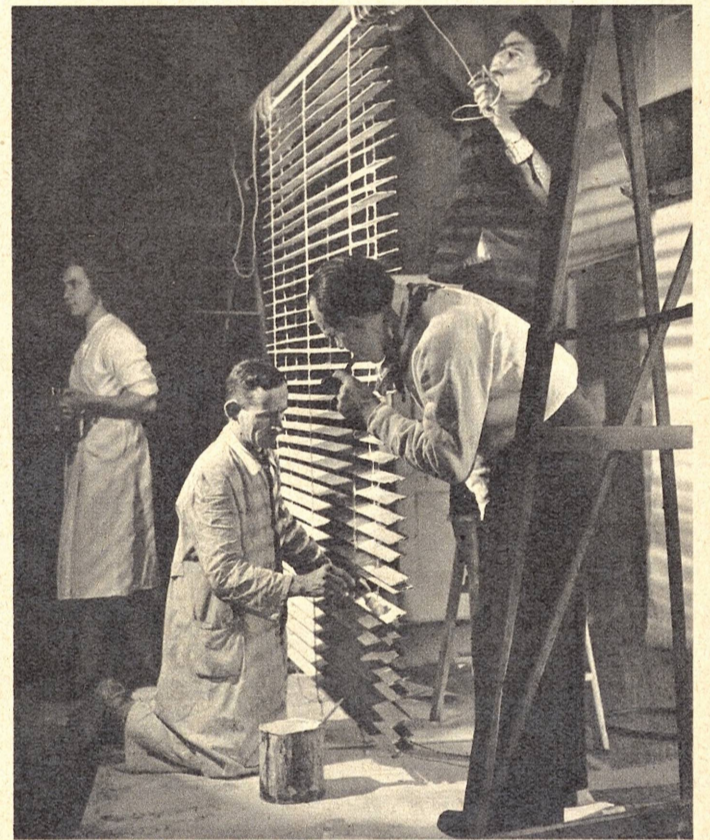
7. „Hva er nå det? Aja, badeskoene Deres!“ Mens Karin klær sig om, kikker fotografen inn for å undersøke hvordan humøret hennes er. Litt underholdning er alltid av det gode for å få stemningen op. Men forat den kjolen som skal fotograferes på henne, skal sitte riktig, er det nødvendig å bruke et moderne kunstgrep...

5. I fotoatelieret går man straks igang med arbeidet. Først blir vippene bøiet op til strålende vifler. Det er en vanskelig oppgave, og Karin vil helst gjøre det selv

8. ... nemlig det halv-lange korselt! En riktig, sort hofteholder snører livlinjen inn (til høire)

9. Nå kan vel endelig kjolen tas på? Egentlig ja — men Karin, som den erfarne fotomodell hun er, binder i forveien et lite tørkle om hodet, forat hennes make up ikke skal bli ødelagt. Det må også gjøres „fagmessig“, ellers ødelegges nemlig irisyren

10. I fotoatelieret er man imidlertid ivrig optatt. Kullissen, som skal danne bakgrunnen, står alt ferdig. Men fotografen synes ikke at farven er riktig egnet — altså må alt males for over

11. Det store øieblikk! Modellen tar endelig den kjolen på sig, som det er gjort så mange omstendigheter med for å fotografere! Om den vil passe? Ganske sikkert, for ved valget av fotomodellen blev det naturligvis også tatt nøie hensyn til denne modellkjoles mål

12. Ferdig til fotografering! Bare Karin er ferdig — derfor begynner fotografen igjen på nytt. Nå, da modellen står foran kulissen, liker han plutselig ikke mer en del av sin komposisjon. En sølestump, som i forveien ubetinget måtte være med, blir altså tatt bort igjen

13. „Se her, slik må De stå!“ Fotografen viser Karin, hvordan han har tenkt sig hennes holdning. Men i det øieblikk hun står slik, forandrer han naturligvis igjen. Karins prøvelser begynner først nå!

14. Den aller største prøvelsen er å: Vente, vente! Stadig kommer det pauser, som vel egentlig ingen ønsker å ha, men som ligger i arbeidets natur. Belysningen blir forandret, bildets utsnitt fastlagt om igjen osv

Modell:
Annemarie Heise.
Farvefoto: Foto-
atelier Deutscher
Verlag

15. Kåpen faller ikke riktig enda! Den blir heftet sammen litt før fotograferingen. Det varer igjen uendelig, for den skal jo falle pent. Legg merke til Karins tålmodige ansikt! Hun vilde gjerne være trett nå, men nå nettop — har hun ikke lov å være det!

16. Etter fotograferingen! Badeskoene blir fort tatt på. Lyskasterne gjør en ordentlig varm. Lettet blirsminkengnidd av, alle klær trukket av — og så under dusjen. I fotostudioet er man enda ikke ferdig. Men vi skal spare leserne for å høre om det følgende tekniske arbeid, og bare vise frem sluttresultatet

Til høire:

Et nytt mote-farvefoto
En elegant sebralignende stripet sommerkjole, smal i livet og med lange ermer. Dertil en rød sommerkåpe og med turban av samme stoff

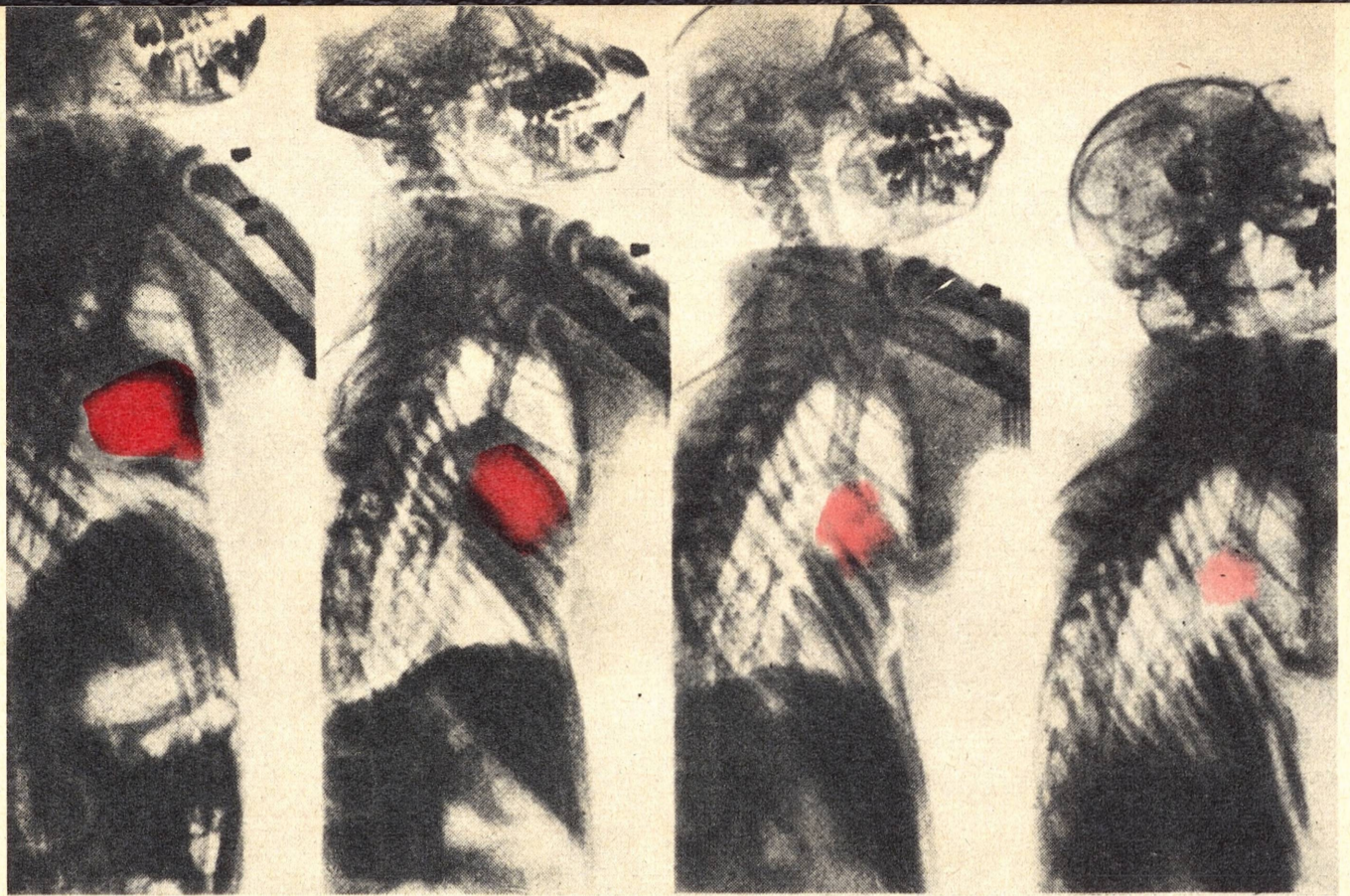
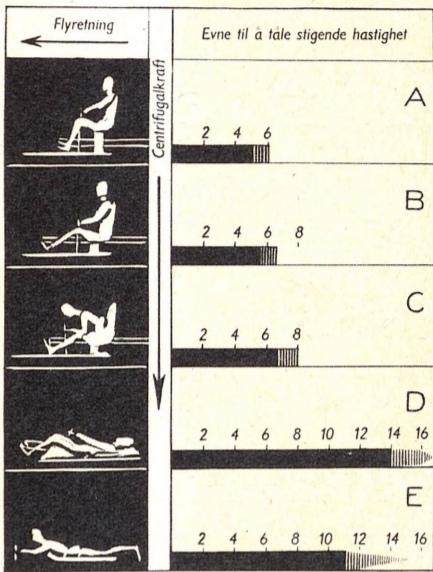
**To alvpiker
fra Shakespeares
„En Sommer-
nattsdrøm”**

En oplevelse i den tyske teaterverden er „En sommer-nattsdrøm” — iscenesatt av Otto Falckenberg i München, i „Kammerspiele”. Ved siden av andre store skuespiller-ytelser henrykker alvekoret publikum mest. I fantastiske kostymer går barnedansegrup- pen op i spillet, de forvandler sig i mimikk, dempet sang og dans til virkelige alver.

Like til levedyktig- hetens grenser

Den hurtig tiltagende hastighets
virkning
på den menneskelige
organisme undersøkes

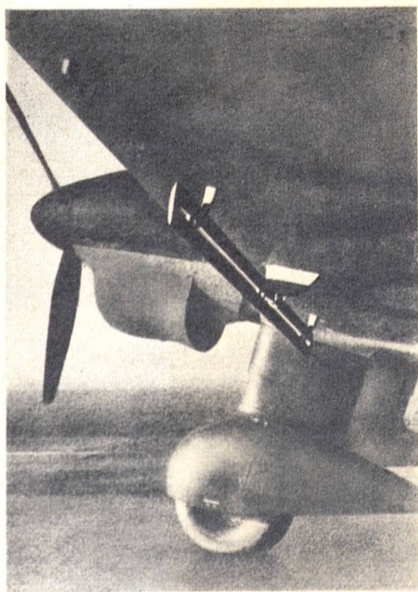
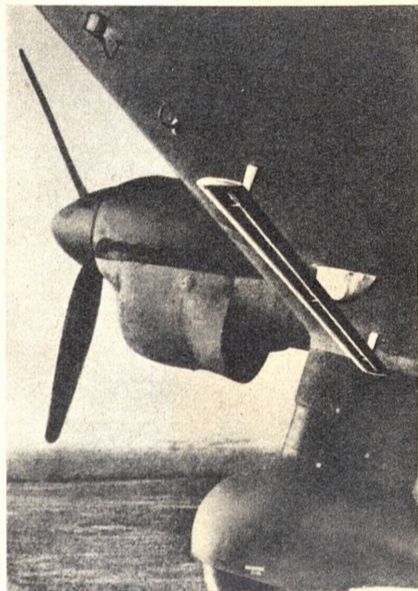

Blod så tungt som jern

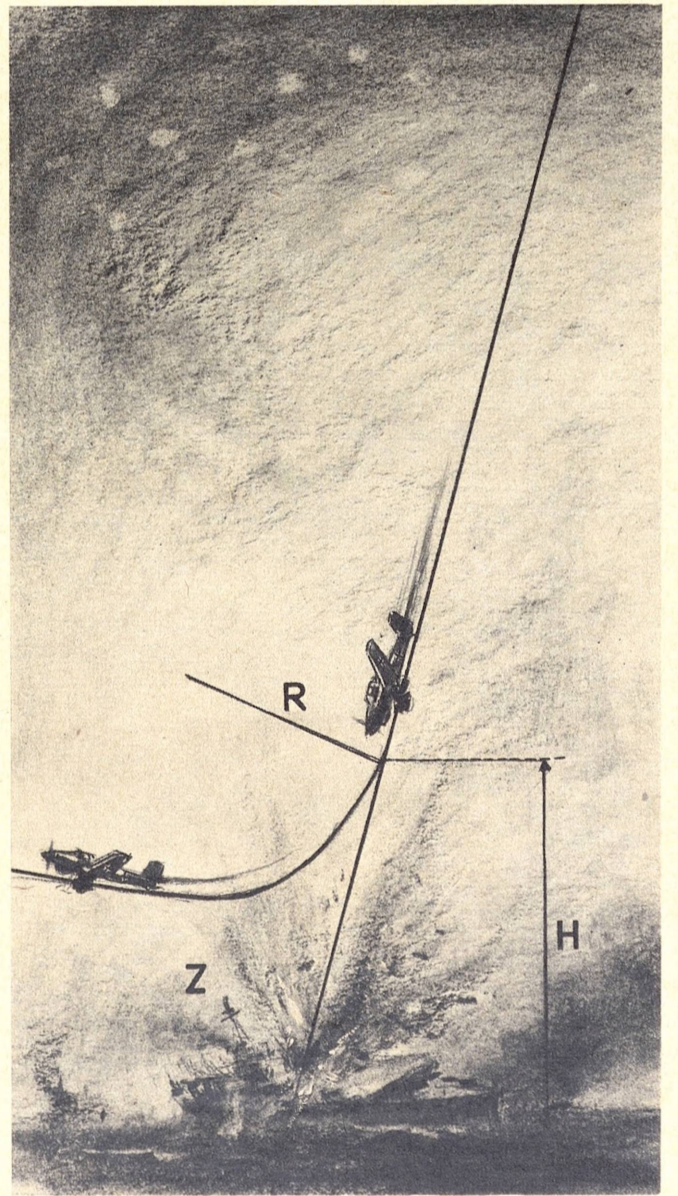
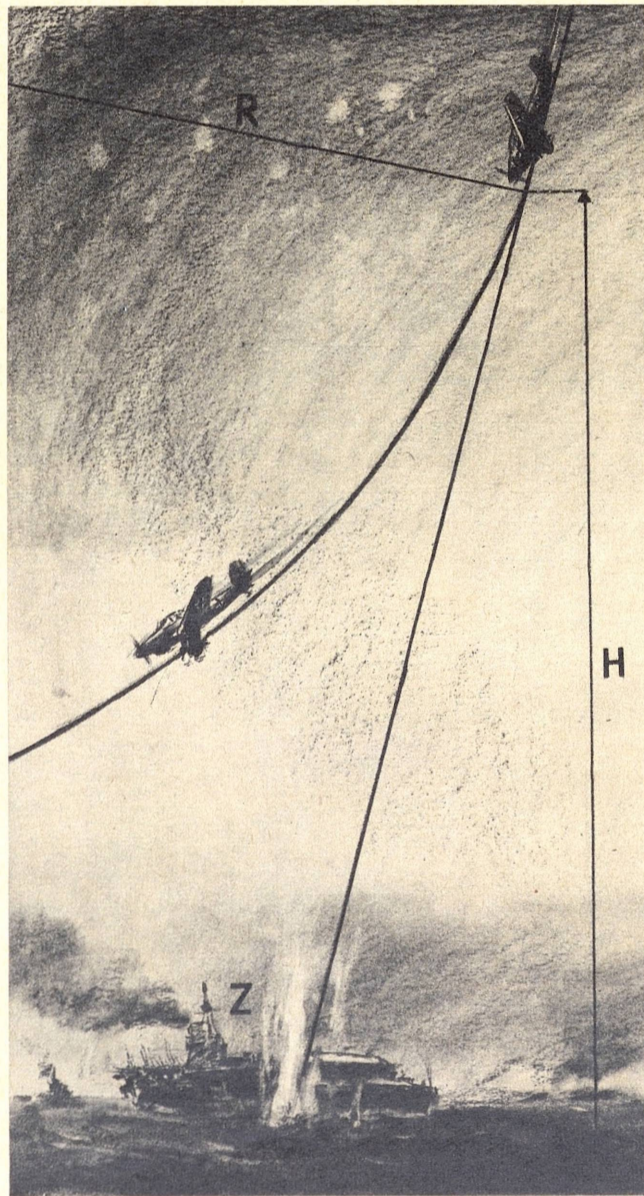
Ved nedstikkningen av styrtkampflyet oppstår en uhyre centrifugalkraft, som ved den plutselige opfangning av flyet utøver sin virkning på flyverens blodkarsystem alt etter som han er plassert i flyet. Skjemaet ved siden av viser den gunstigste måte å utholde kreftene på. Den sittende stilling, hvor centrifugalkraften virker i retning fra hodet til setet, altså parallelt med de store blodkar, er særlig ugunstig. Blodet kan få en tyngde som er mange ganger større enn dets spesifikke vekt, det kan bli tungt som jern. I liggende stilling er faren for et sammenbrudd nesten ophevet

Med et blodløst hjerte kan man ikke manøvrere et styrtkampfly

Det gjelder å bevare flyets mannskap mot centrifugalkraftens skadelige virkninger. Formørkningen av synsfeltet til man bare ser sort, sammenbrudd og tap av bevisstheden som følger av nedstyrtingens økende hastighet, hører til de farer, som først kan overvinnes, når man har undersøkt betingelsene for deres optreden nøie. Forsøk med dyr gir klarhet over hvorledes blodmengden i hjertet avtar ved tiltagende hastighet. En spesiell injeksjon gjør blodet ugjennomtregelig for stråler og gir mulighet for en etterundersøkelse i røntgenbildet. Et mål for flyvemedisinen er å finne midler til å gjøre tålelige de virkninger som følger med de største hastighetstøkninger, for med den fremskridende tekniske utvikling av flyet vokser spillerummet mellom beherskelsen av de fysiske lover og den menneskelige organiskes yteevne

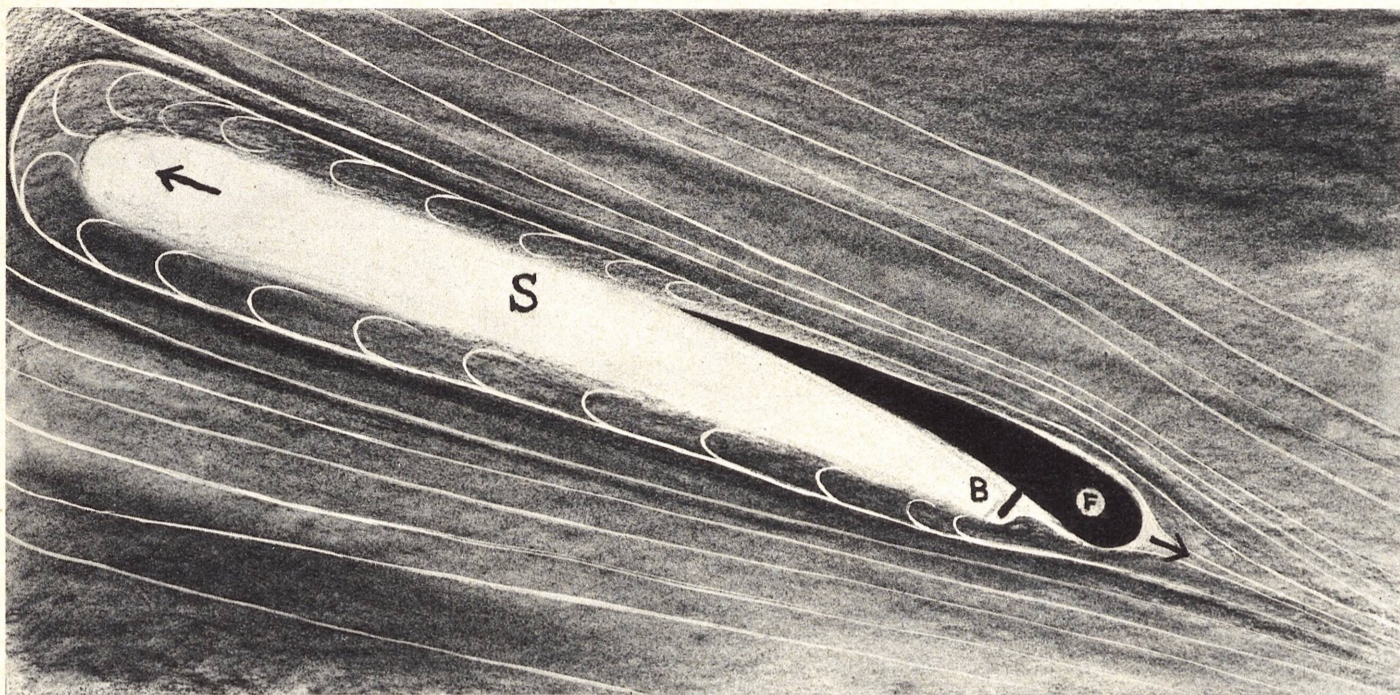

Et stykke lettmetall bremses styrtrflukten Styrtrkampflyenes treffsikkerhet økes jo dyper de kan støte ned mot målet. Herunder kan hastighetsøkningen bli livsfarlig for besetningen. Styrtrflyvningsbremsen (ovenfor satt i virksomhet, og nedenfor u tløst) forringer nedstyrtrningshastigheten med 150 km i timen; altså samtidig med øket militær ytelse forringet kroppslig påkjønning

Dødbringende geometri

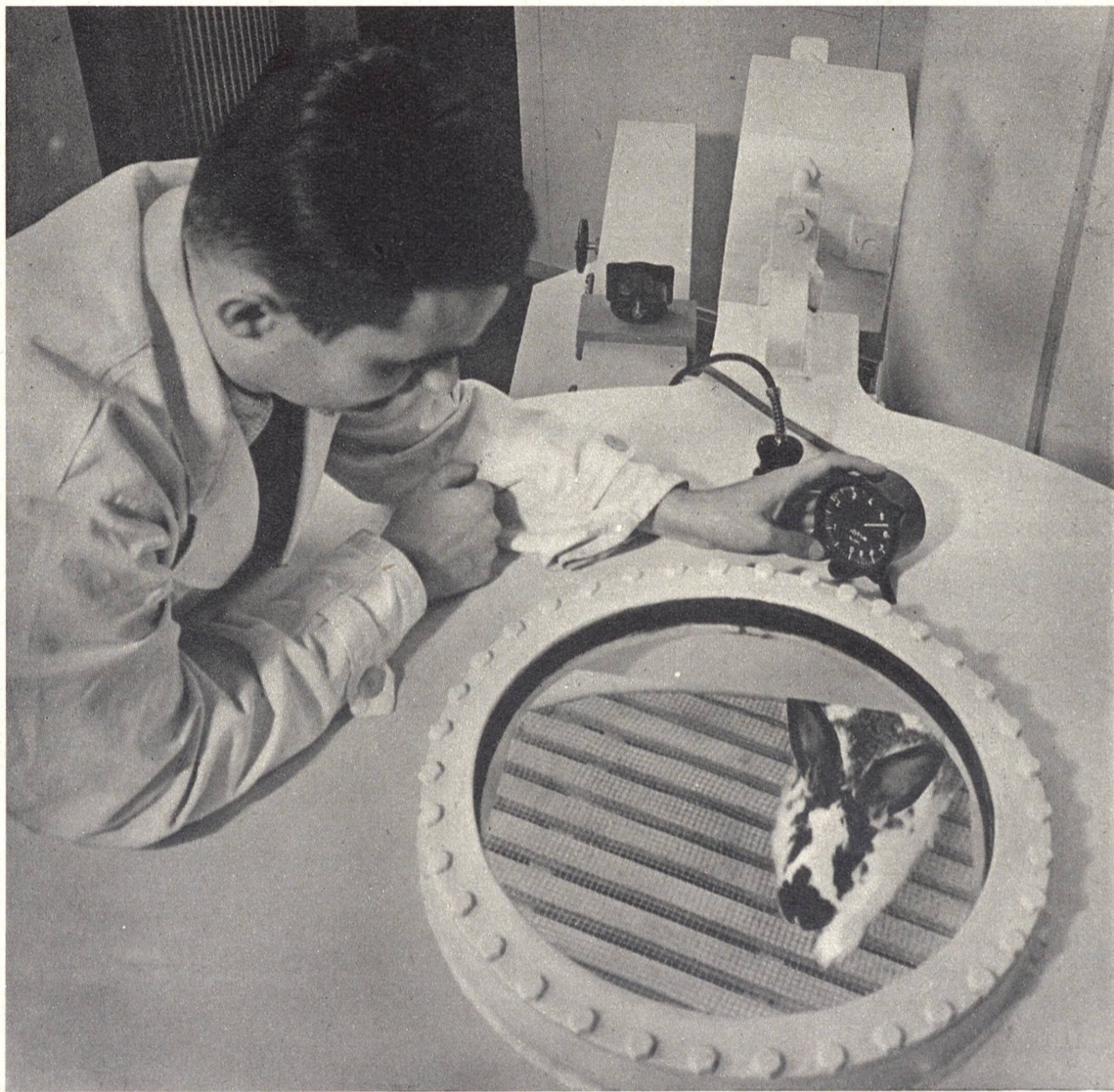
Jo større opfangningsradiusen (R) er, desto større er nedkastningshøiden (H) og desto mer usikkert fortoner siktingen på sig! (Z) Bare en liten opfangningsradius med liten nedkastningshøide gjør det mulig for styrtrkampflyet å fly så nær målet som mulig. Denne effektive flyvning mot målet blir først mulig ved styrtrflyvningsbremsen. Det å forene en størst mulig militærteknisk virkning med organisk tåleevne er naturligvis det ideelle. Flyvemedisinenes oppgave er å sikre den menneskelige motstandskraft også da når virkningen av den tiltagende hastighets krefter på grunn av stigende militære krav ytterligere økes

... og den enkelte flyvers tåleevne i høiden

Slik virker styrtflyvningsbremsen:

For å få den riktige forståelse av hvorledes styrtflyvningsbremsen virker, må man frigjøre sig fra den nærliggende tanke, at det smale „brett“ ved umiddelbar trykkmotstand mot luften utløser bremsevirkningen. Det foregår på en annen måte: Brettet (B) spreder den luft som kommer strømmende fra vingekanten og som utøver et stort trykk mot bærelatten (F), det skiller luftstrømmen fra bærelatten slik at der oppstår et rum med for-tynnet luft bak brettet. Dette rum brer sig ut som en sekk (S) imot flyveretningen inntil lufttrykket atter lukker det. Denne sekk, som med stor sugevirkning henger ved den bakre del av vingekanten, er det som tilveiebringer bremsevirkningen

I en beretning fra det britiske krigsministerium fra verdenskrigen forekommer følgende passus:

«En engelsk fører av et Bristol-kampfly støtte i en høide av 18.000 fot (6000 m) på 5 tyske fly. Han blev ikke klar over faren, men vinket til dem til tross for observatørens protest». I en annen beretning heter det at en observatør under fotografering i omtrent samme høide glemte å skifte plater og tok 18 bilder på samme platen.

Av slike eksempler gis det en masse. Hva er det som ligger til grunn for denne eiendommelige kritikk-løse adferd? Hvorfor kan mennesket ikke klare store høider uten tekniske hjelpemidler? Da lufttrykket og dermed luftens surstoffinnhold avtar med stigende høide, strekker meget snart surstofftilførselen til vevene ikke mer til: mennesket kveles.

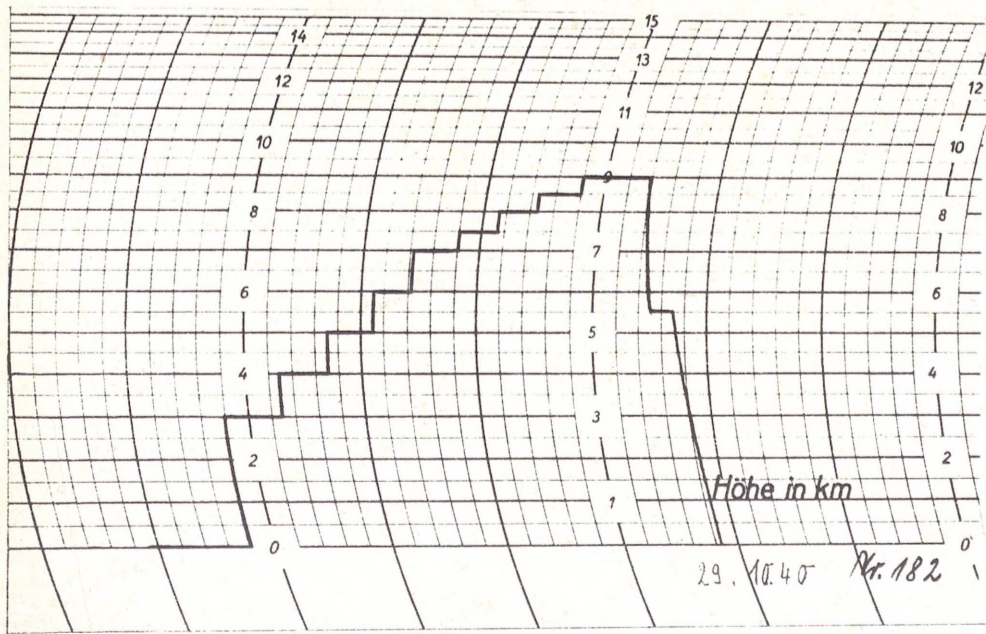
Som begynnelse på denne kvelning optrer symptomene på «høidesyken» — en tilstand som ligner fjell-syken. Da den store hjerne er særlig ømfintlig overfor surstoffmangel, optrer symptomene for det meste først her. De ytrer sig i nedsatt viljestyrke, i kritikk-løshet, likegyldighet, ofte også i ruslignende tilstander osv.

Der er en veldig forskjell mellom kvelning i store høider og faren for kvelning f. eks. ved at et fremmed-legeme setter sig fast i luftrøret. I det siste tilfelle

En flyver „stiger opp“

Med sterke pumper blir luften suget ut av det store kammer som anvendes til forsøk med illyvere. Samtidig virker et kjølesystem, der irembringer den kulde som hersker i store høider. Gjennem et vindu kan assistenten ved apparattavlen iaktta det som skjer inne i kammeret og dessuten står han i telefonforbindelse med forsøkslederen i kammeret

En liten kanin i stratosfæren

De første eksperimenter gjøres med dyr. I et spesielt lite „høidekammer“ blir det gjort forsøk med en kanin for å fastslå hvorledes „høidesyken“ virker på den

Høideflyvning på papiret

„Opstigningen“ skjer etter et bestemt skjema. Et barometer betegner de høidegrader som etterhvert nåes

6000 meter er nådd

Eksaminanden har til opgave nå og da å skrive en bestemt tekst. I denne høide lykkes det ham ennå å skrive nesten feilfritt. Forsøkslederen kan uhindret iaktta eksaminanden da han får surstoff fra en stållaske

8000 meter — sansene svikter

I 6500 meters høide optrer de første skrivefeil. Her kunde der allerede forekomme alvorlige betjeningsfeil i flyet. I 7500 meters høide er ordentlig skrivning ikke lenger mulig. I 8000 meter bare utydelig rabbel — sammenbruddet er nær... når det ikke benyttes noe surstoffapparat

Felows. Schopper
29. 11. 1940

0 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.
3000 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.
4000 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.
5000 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.
6000 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.
6500 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.
7000 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.
7500 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.
8000 m Flügmedizinische Abteilung der Deutschen Versuchsanstalt für Luftfahrt.

inntreder straks en pinefull luftthunger, legemet gir stadig alarm-signaler. Det kommer av at det ikke bare mangler surstoff, men at der samtidig finner sted en ophopning av kullsyre som i større høide uten vanskelighet kan bli «avrøkt», utpustet. Følelsen av kvalning mangler i stor utstrekning.

Den særlige fare ved høidesyken ligger imidlertid deri at vedkommende ofte fullstendig bedrar sig selv med hensyn til sin tilstand. Han merker slett ikke i hvilken fare han befinner sig, ja han kan under visse omstendigheter med sin «høideoptimisme» nettop fremkalle den og dermed sette sitt eget og besetningens liv på spill.

Derfor blir det enhver flyver

nøiaktig foreskrevet ved hvilken høide han fra medbrakte stållasker skal ta til sig surstoff. Derfor blir også hver enkelt pilots taleevne i store høider nøie undersøkt. Hos hvert enkelt menneske kan den være høist forskjellig. Samtidig blir han også advaret gjennom egne opplevelser.

En slik undersøkelse av taleevnen i store høider foregår i et spesielt for dette øiemed bygget lufttett rum, hvor luftinnholdet kan reduseres meget hurtig. Ved en kjøleinnretning kan dessuten luften også bli sterkt avkjølet. Derved er det mulig å undersøke hvilken virkning kulden i store høider har på eksaminanden. Grensene for hans yteevne blir fastslått med vitenskapelig nøiaktighet.

Surstoff er redningen!

Et grep etter surstoffledningen, noen få åndedrag og alle forstyrrelser ved «høidesyken» forsvinner. Prøven er avsluttet

Når Lavendel blomstrer

ligger en sansberusende duft over markene. Den heldige som ånder inn den naturfriske duft fra tusener av levende blomster, føler da riktig det spesielle ved Lavendel det kraftige det krydrete!

Denne typiske lavendelduft hos de levende, friske blomster har Mouson etterlignet naturekte i den herlige duftkomposisjon

Mouson Lavendel

„med postvognen“

Forfrisk Dem med den naturlignende Mouson Lavendel, når De er varm etter sport, lek eller dans — styrk Dem dermed, når De er trett, kvikk Dem op ved den, når De ikke føler Dem helt vel.

Denne duft av den livsfriske Mouson Lavendel „med postvognen“ blir særlig satt pris på av kjennere. Den er sportslig, fremragende, bitterkrydret og allikevel mild.

LEGG MERKE TIL VAREMERKET „MED POSTVOGNET“

Med åpenlys

misnøie . . .

... betrakter briten sin „Spitfire“ som er gjennomhullet av kuler. Etter en duell i luften måtte han gå ned og landet bak de tyske linjer i tysk fangenskap

Ennå en smule medtatt står han ansikt til ansikt med sin overmann. I samtalen oplever de begge nok en gang forløpet av sin duell

Den 14. november 1914
i Konstantinopel

Det tyske krigsflagg heises foran „Er-obrerens moské“. På denne dag erklærte Tyrkia den „hellige krig“ mot England

Marsjal og pasja

Et liv

for Tyskland og Tyrkia

Friherre von der Goltz,
den tyske generalfeltmarsjal, som
samtidig var tyrkisk pasja. Tyrkia
kan takke ham for nyordningen av
dets krigsvesen før verdenskrigen

Denne store soldats grav maner om alt det som gjennom verdenskrigens fire år 1914—1918 har knyttet tyske og tyrkiske soldater til hverandre.

Tyrkias historie i den nyere tid kan en ikke tenke sig uten friherre von der Goltz' liv. En kunde slett ikke forestille sig den tyrkiske armé i dens nåværende form uten den prøssiske generalfeltmarsjals virksomhet.

Von der Goltz, som var født 1843 i Bielkenfeld i Østpreussen, tiltrådte i 1883 sitt arbeid i Tyrkias tjeneste, idet han overtok stillingen som leder av det militære undervisningsvesen. Inntil da hadde han allerede innlagt sig store fortjenester i den prøssiske armé. Han stammet fra en fattig familie og vokste op i det prøssiske kadettkorps for i året 1861 som løytnant å tre inn i den prøssiske armé. Da krigen mot Østerrike brøt ut i 1866, var von der Goltz allerede på krigsakademiet. Under kampen ved Trautenau fikk han et geværskudd i skulderen som også såret den ene lunge. Som generalstabsoffiser deltok han i krigen 1870—71 og arbeidet derpå nesten i et decennium i den store generalstabs krigshistoriske avdeling.

I Tyrkia blev han ikke lang tid i sin stilling som leder av det militære undervisningsvesen. Han blev snart utnevnt til „sous-sjef“ i den tyrkiske generalstab. Der var fremfor alt stillet

ham den oppgave å foreta en fullstendig nyorganisering av den tyrkiske armé. Han måtte kjempe med vanskeligheter, som i vår tid lyder eiendommelige. Sultanen i Tyrkiet forlangte nok at hans soldater skulde få en god militær utdannelse, men han forbød von der Goltz å trene den tyrkiske armé i skarpskyting. Skyte måtte soldatene ikke, det var noe sultanen anså for å være for farlig, idet frykten for attentater stakk dypt i hans sinn. Det lyktes den prøssiske feltmarsjal med seig vilje å få gjennomtvunget en ny rekrutteringslov samt en lov til reform av landvernet og landstormen, og på en sådan måte at det blev overdradd ham å dra omsorg for den praktiske gjennomførelse av disse lover.

Von der Goltz' popularitet i Tyrkia blev likefrem til et ordspråk. Det skyldtes en egenskap hos ham som han frem for noe annet hadde brakt med som prøssisk generalstabsoffiser og som gikk ut på alvorlige bestrebelsers for å bli fortrolig med psyken hos de tropper som var betrodd ham og å innstille sig på deres egenart.

Da von der Goltz i 1907 med heder og ære vendte tilbake fra Tyrkia til sitt hjemland blev han atter anvendt i høie stillinger i prøssisk tjeneste. Kort efter verdenskrigens utbrudd i 1914 fikk han overdradd det tyrkiske hovedkvarter. 1915 førte han

den første tyrkiske armé til seier mot englenderne. I desember 1915 innsluttet han ved Kut el Amara en engelsk armé og svekket dens kampkraft slik at like efter hans død 13 300 britiske tropper under general Townshend måtte overgi sig.

I året 1916 brøt der ut tyfus i hans armé. Også fel'marsjalen, som med omhu stadig fulgte sine folks skjebne, blev alvorlig angrepet og døde i et lands tjeneste som har Tyskland meget å takke for.

I Therapia ved Bosphorus ligger der et stille sted under skyggefulle trær. Det er en nærmere eftertanke verd. Her finner en graver, og på dem kors med tyske navn. Navnene viser at der hviler tyske soldater på denne stille æreskirkegård. De falt for Tyrkia under verdenskrigen. En tysk generalfeltmarsjal hviler her blant sine offiserer og soldater, generalfeltmarsjal, friherre Colmar von der Goltz, som samtidig var tyrkisk pasja.

I Berlin

bekjentgjorde riksutenriksminister von Ribbentrop i forbundssalen i utenriksministeriet overfor pressen den tyske regjeringens historiske beslutning om med våpenmakt å møte den engelske inntrengen i balkanlandene Jugoslavia og Hellas

I Agram ...

... avla en tysk general besøk hos den kroatisk militære befalshaver Kvaternik. Sammen med de tyske troppers innmarsj slo også betrielsens time for det kroatisk folk, hvis nasjonale forkjemper, dr. Ante Pawelitsch, vendte hjem fra sitt eksil i Italia og overtok statsledelsen

... På den kroatisk hovedstads flyplass inntraff den første tyske sendemann i Kroatia, SA Obergruppenführer Kasche. Til venstre statssekretær i det kroatisk utenriksministerium, dr. Lorkovitsch, en av statslærer Pawelitschs nærmeste medarbeidere, til høire for SA Obergruppenführer Kasche den kroatisk general Percevitich og den tyske generalkonsul i Agram, dr. Freundt

Foran Beograd

er dette bilde optatt. Det er ett av mange hundre og da det blev tatt, kunde man ennå på langt nær overskue krigsbyttet samt fangenes antall. En ting var imidlertid sikker i dette øieblikk: noen englender var der ikke blant fangene. Storbritannia og USA lovet Jugoslavia meget, men har ikke holdt noe av det

Foto: PK. Otto

**Foran to
hovedsteders
byområder**

Foran Aten,

ned over Pireus' havn faller de store stukas-bombene. Her hadde England landsatt sine demonstrasjons-hjelpetropper, her forsøkte de under de tyske troppers innmarsj å gå ombord igjen, såvidt mulig før de hadde den tyske forsvarsmakt på skuddhold. Alle er det dog ikke lykkes å ilykte..

Foto: PK. Gallian

Til ethvert formål

har OLYMPIA-fabrikken den passende skrivemaskin. Til kontorbruk den pålitelige OLYMPIA 8, med dens mange fordeler, desimaltabulator og forskjellige vognbredder. Av transportable modeller fremstilles PLANA, den første tyske flate skrivemaskin, dessuten ELITE, PROGRESS og SIMPLEX. For alle disse maskiners kvalitet, uansett utførelse og pris, garanterer det felles navn

Olympia

OLYMPIA skrivemaskiner er fremstillet av
Olympia Büromaschinenwerke AG. Erfurt

Generalagentur for Norge:

G. A. GJESSING & Co. A/S., OSLO

Olympia salgssteder i Amsterdam, Belgrad, Budapest, Bukarest, København, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Stockholm.

Olympia agenturer i alle verdens storbyer.

Hovedslaget går videre:

Mens Englands forsøk på å bryte inn i det sydøstlige Europa har forvandlet sig til flukt, fortsetter angrepene på England hver eneste dag. Likesom her over Plymouth — står det stadig mektige røksøiler over mange andre viktige industrisentre på øien — et tegn på at de tyske bombefly er i aktivitet. — PK. Grothe